UKRAINIAN NEWS
The only Ukrainian Weekly West of Winnipeg
10967 - 97th Street
Edmonton 17, Alta, Canada
Phone: 422 - 5708
RETURN REQUESTED
Річна передплата в Канаді — $5.00
Окреме число: 15 центів

УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ
UKRAINIAN NEWS

27 СЕРПНЯ, 1970.
Число № 35
тижневик „УВісті" виходить щочетверга в Едмонтоні
РІК XLII VOL. XLII
AUGUST 27, 1970.

50,000 ЛЮДЕЙ НА ФЕСТИВАЛІ В ДАВФИНІ

Сьогорічний, п'ятий з черги, український фестиваль у Давфині, Ман. стягнув найбільше досі гостей. Багато причинилися до того й святкування 100-річчя провінції Манітоби, на які прибуло дуже багато людей, що відтак були й на українському фестивалі.

У фестивалі взяли участь 500 українських пластунів та понад 200 сумівців, що цього року мали в Манітобі свої табори.

31 липня, 1 і 2 серпня містечко Давфин прибрало зовсім український характер. На головній вулиці та її відногах всі стовпи були прибрані двома українськими прапорами. Над крамницями чи їхніми вітринами були зразки українського народнього мистецтва і напис: «Вітаємо» що й було надруковано на всіх програмках та летючках, це було неначе гаслом фестивалю. Дівчата, що обслугували гостей по готелях, крамницях та робітнях, були одягнені в українські народні строї, хоч часто це були англійки чи шотлянди, що не вміють ні слова по-українськи. В українському стилі були прибрані теж місцеві банки та великі крамниці, що ледве могли впоратися із навалом покупців, що прибули до Давфину з усіх кінців Канади та ЗДА. Загально обчисляють число учасників фестивалю на 50,000. Неможливо було примістити всіх гостей на нічліг у Давфині; багато з них жили в готелях та мотелях у промірі 40 миль до Давфину.

ПАРАДА

Офіційно фестиваль розпочався парадою великих, гарно прибраних возів — «флотів». Похід відкривали ветерани Канадського леґіону, що несли прапори: Канади, України і синій: 100-річчя Манітоби. За ними йшли прапори Пласту, а за ними почесна колона пластунів. Далі їхали авта з достойниками уряду, міста, почесними гостями та деякими виконавцями програми. Між тими був сенатор П. Юзик, господар фестивалю з дружиною, представник манітобського уряду Орґен, посадник Давфину А. Нютон, начальник громади Давфину І. Потоцький, посадник Вінніпеґу С. Дзюба з дружиною, голова фестивалю М. Барон, майстер церемонії концертів М. Семчишин, актори Мазуркі-Мазуркевич з Голлівуду, музичний керівник Т. Комар, солістка Ольга Павлова з Міяму, президент УНСоюзу та Світового конґресу вільних українців Й. Лисогор з дружиною, хори, танцюристи-козаки та парадні вози — «фловти», деякі з цілими гуртами юнацтва, старших із музикою та при праці ітд.

Вони представляли майже всі українські ґенерації Канади. До походу приграли три духові оркестри — з Давфину, Брендон та Ґілберт Плейн, а четверта пластова з барабанами та трумпетами з Торонта.

Великою атракцією був похід 522 пластунів, що йшли із написами своїх станиць та відзнаками в поході. За ними маршували з прапорами понад 200 юнаків СУМ. Здисципліновані ряди української молоді збирали чи не найбільші оплески від десяток тисяч глядачів, що приглядалися походові.

МИСТЕЦЬКА ЧАСТИНА

Мистецька частина фестивалю складалася з трьох концертів, на яких було від 5 - 10,000 осіб. Кожний концерт мав 14-16 точок. Концертами проводив Я. Семчишин з Вінніпеґу, музичне оформлення давала оркестра Т. Комара з Вінніпеґу. Майже в усіх концертах виступав 52-особовий хор з Давфину та солістка Ольга Павлова. В концертах брали участь ще танковий ансамбль УНО з Вінніпеґу та «Танцюючі козаки» також з Вінніпеґу. Рясні оплески збирав чоловічий хор з Тандер Бей, Онт., що виступив у кубанських строях, квартет «Верховина» з Торонта, хор українських бандуристок СУМ з Едмонтону (9 бандур та 20 хористок), який публіка вітала дуже щиро, та балет «Євшан» з Саскатуну, що виступав з двома групами-старшою та молодшою.

Між солістами найбільше оплесків збирав Майк Мазуркі-Мазуркевич з Голлівуду, який, м.ін., заявив зібраному гуртові молоді: «Мій батько був поляк, моя — мати українка. Я почуваю себе українцем і гордий з цього. І ви, молоде, будьте горді, що ви українці!»

На площі фестивалю відбувалася одночасно виставка чотирьох малярів: А. Канюка з Чікаґо, Р. Костя з Лак де Боне, М. Ахтемійчука з Йорктону та Олі Герасимчук з Тандер Бей. Управа епархіяльного музею з Саскатуну влаштувала виставку українських народних строїв України, української селянської хати, українського святкового та великоднього стола та різного піонерського господарського і хатнього знадіб'я. Окремо влаштовано показ писання писанок та молочення ціпами.

В невеликому кіоскові урядував поштовий уряд «Україна», який перебивав усі листи та картки. Поштовий кіоск влаштовано лише на час фестивалю, бо існуючий донедавна поштовий уряд з назвою «Україна» зліквідовано через недостачу клієнтів. Поруч був кіоск колеґії ім. св. Володимира з Роблину, колеґії ім. св. Андрія з Вінніпеґу та УНСоюзу, які давали зацікавленим інформації про дані інституції.

64 відділ Союзу українок Америки влаштував показ історичної української ноші. В 17 строях показано одяг української землі від 4 ст. до Христа до козацьких часів.

Останнього дня фестивалю, 2 серпня, вінніпезький митрополит Максим у співслужінні чотирьох священиків і двох диконів відслужив архиєрейську св. Літургію біля Хреста свободи, 15 миль від Давфину, де колись першу українську Службу Божу служив о. Н. Дмитрів із ЗДА, що приїхав був у відвідини до українських піонерів. До Служби Божої співав хор з Тандер Бей та хор пластунок з Торонта.

Пополудні того дня відбувся останній концерт фестивалю, на якому виступив хор фестивалю та саскатунський балет «Євшан». Фестиваль закінчив промовою сенатор П. Юзик, який подякував усім виконавцям та учасникам фестивалю за участь та співпрацю.

ЦЕРКВА СВ. ОНУФРІЯ У ЛЬВОВІ — МУЗЕЄМ

Збудована в 13 сторіччі львівська церква св. Онуфрія стала тепер музеєм історії книги та книгодрукування. В тій церкві колись друкував перші книги російський друкар Іван Федорович, який втік з Росії перед переслідування російського духовентства та бояр. Він помер 1853 р у Львові, і його поховано в церкві св. Онуфрія.

НОВИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРК У КВЕБЕКУ

Представники федерального та квебекського провінційного уряду відкрили святочно другий національний парк у Квебеку, 100 миль на північний схід від Монреалю. Парк має площу величини 160 квадратних миль і коштуватиме 12 мільйонів долярів. Вдержання парку річно коштуватиме півтора мільйона долярів.

ВОГНІ НА ПРИКАРПАТТІ

З невідомих причин на Прикарпатті горіли поля зі збіжжям. В гашенні брали не лише колгоспники, але вояки прикордонної сторожі. В звіті команданта відділу прикордонної сторожі «південного відтинку» (місцевости не подано), згадується, що три прикордонники дістали відзначення «за відвагу при гашенні пожежі».

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ — ЧАСТИНА РОСІЙСЬКОГО

У Варшавському університеті існує від багатьох років відділ україністики, який випускав вчителів, потрібних для українського шкільництва у Польщі. Минулого академічного року на українському відділі навчалися 30 студентів, з яких дев'ять закінчило студії.

Тепер відділ україністики підпорядковано російському відділові як його складову частину. Туди прилучено теж самостійний досі відділ білоруської літератури.

Східні патріярхи дають підтримку

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА В ПАРИЖІ

«Всі східні католицькі патріярхи сприяють створенню української патріярхії; а деякі з них навіть інтервеніювали в цій справі в Папи Павла VI» — сказав на пресовій конференції в Парижі верховний архиєпископ і кардинал Йосиф Сліпий.

Блаженніший Йосиф

На тій пресовій конференції були 46 редакторів і репортерів французьких щоденників, тижневиків та місячників та представники французьких пресових агентств. Були приявні теж польські, румунські та українські журналісти. Конференцію підготовив діловий комітет та французька професійна асоціяція релігійних інформацій. Верховного архиєпископа представив єпископ Володимир Маланчук, після чого Блаженніший Йосиф виголосив по-французьки коротку доповідь: «Перспективи Української Католицької Церкви після Другого Ватиканського Собору». В своєму слові він з'ясував вклад владик Східної Церкви — учасників Собору в постанови Собору та звернув увагу на жорстоке переслідування Української Православної та Української Католицької Церкви в Україні, де большевики ув'язнили 35 українських православних та католицьких владик і де й досі переслідується вірних обох Церков. Свою доповідь Блаженніший Йосиф закінчив згадкою, що на в час нарад Собору він висунув домагання до Отців Собору створити українську католицьку патріярхію, яка була би завершенням Української Католицької Церкви. Поза межами України ця Церква має понад два мільйони вірних. Створення патріярхії дозволить тій Церкві розвиватися та закріпитися в різних країнах світу.

На запит журналістів наш первоієрарх пояснив, що верховний архиєпископ має майже ті самі права, що й патріярх у Східних Церквах, але титул «патріярх» є більше знаний. Осідок патріярха не мусить бути в Києві чи Галичі, бо, наприклад, вірмени мають свого патріярха на Заході. Римські папи завжди звали себе римськими, хоч був час, коли вони жили в Авіньйоні у Франції. «Створення патріярхії залежить виключно від Папи» — сказав верховний архиєпископ. Він додав ще, що він має дружні зв'язки з іншими патріярхами, м.ін., теж з Константинопільським патріярхом Атенагором.

Багато французьких газет надрукувало звіти з пресової конференції, окремо підкреслюючи намагання Блаженнішого Йосифа встановити українську католицьку патріярхію.

Український кардинал в французького президента

17 липня президент Франції Жорж Помпіду прийняв верховного архиєпископа на окремій авдієнції в Елізейській палаті з усіма почестями, що належаться чужинецьким достойникам з презентацією національної твардії та всім дипломатичним церемоніялом. Авдієнція тривала 25 хвилин. Президент Франції добре знає відносини в СССР і непогано поінформований про українські справи. Він пригадав, що Франція перша визнала була Українську Народню Республіку, знає про українську еміграцію в Франції та навіть знає адресу української католицької церкви в Парижі.

31 липня, на окреме запрошення, верховний архиєпископ відвідав президента французького сенату А. Поена в Люксембурській палаті в Парижі. Авдієнція тривала ще довше. Темою розмови були справи України та Української Католицької Церкви.

Медаля Парижу Блаженнішому Йосифові

17 липня відбулося в президії міської ради Парижу прийняття в честь Блаженнішого Йосифа та деякого числа українців. Кардинал прийняв заступник, неприявного в Парижі, президента міста Ф. Коле, який сказав, що Блаженнішого Йосифа радісно вітають у Парижі не лише українці, а й французи — за його 18-річне мучеництво та його вклад у праці Ватиканського Собору.

Кардинал Йосиф подякував міській раді Парижу від імени українців за те, що дали українцям-католикам до вжитку гарну церкву при бульварі Сен-Жермен та що сквер при тій церкві назвали ім'ям Т. Шевченка. Починаючи від української княжни Анни Ярославни між Україною і Францією завжди були жваві зв'язки — сказав кардинал. Тепер у Франції приміщена бібліотека ім. С. Петлюри, Наукове товариство ім. Шевченка; тут є українська католицька екзархія та чимала українська еміграція"

Віцепрезидент Коле передав верховному архиєпископові пам'яткову медалю міста Парижу. Медаля була вибита в державній минниці з нагоди 2,000 річчя Парижу. На ній вирита майже ціла історія Франції. З другого боку вирито напис: «Париж - Його Блаженству кардиналові Йосифові Сліпому - 1970 р.».

На закінчення зроблено спільну світлину всіх учасників гостини.

Б. ГАНУЩАК — МАНІТОБСЬКИЙ МІНІСТЕР

Манітобський прем'єр Е. Шраєр призначив дотеперішнього спікера Манітобської леґіслятури Б. Ганущака міністром для справ споживачів. Ганущак був спікером леґіслятури протягом двох сесій.

Він за фахом — учитель. Послом до Манітобської леґіслятури є від 1966 р.

Ганущак українського роду. Походить із Ірл Ґрей, Саск. Він є одружений із Надією Стечкевич.

Короткі вістки

◈ **Альбертський прем'єр** Г. Стром їде з дружиною в відвідини до Японії, де відкриє албертське торговельне бюро в Токіо, а відтак буде учасником конференції парляментарної асоціяції коммонвелту в Австралії. Йому ухвалили на видатки 2,'00.00 дол.

◈ **Манітобська леґіслятура** схвалила закон про примусове обезпечення всіх автомобілів у провінційній обезпеченевій компанії. Закон перейшов лиш більшістю одного голосу й мало не спричинив розв'язання леґіслятури.

◈ **З днем 15 вересня** в Манітобі дорослий вік буде числитися з закінченим 12-им роком життя. 18-річні можуть одружуватися, заключувати умови та пити публічно алькогольні напитки.

◈ **Канадські** літні спортові гри в 1973 р. відбудуться в Ню Вестмінстер та Бирнабі, Бр. К. Про спортові літні гри старалося 24 різні канадські місцевости.

◈ **Федеральний уряд** виплатив у травні ц.р. 74.4 мільйони долярів на допомогу безробітним, на 25% більше, як минулого року. З допомоги користало 529,600 осіб.

◈ **Федеральний міністер** здоров'я Дж. Мунро заповів, що протягом найближчих двох років фармері степових провінцій мусять заступити ріпак іншими рослинами для видобування олії, бо ріпаковий олій є шкідливий для серця людей.

◈ **Уряд** Британської Колюмбії дістав у минулому році з продажу алькогольних напитків 61 мільйонів долярів. На шкільництво провінція видала понад 830 мільйонів долярів.

◈ **Американська** розвідка повідомила, що СССР має 300 баз для вистрілу великанських ракетних бомб С-39, що можуть знищити американські ракетні бомби „Мінутмен".

◈ **Неназваний** американський дезертир, що втік до Швеції перед службою в війську, спалився публічно в шведському місті Упсаля й помер наслідком ран.

◈ **Нюйоркська поліція** зменшує сторожу біля чужих дипломатичних станиць із 106 до 56 полісменів. Поліція пильнуватиме ще 20 будинків з дипломатами, на 37, що їх пильнували досі. Причина: недостача полісменів у Ню Йорку.

◈ **У Кейп Кеннеді** вистрілено другого англійського сателіта, який буде служити для зв'язку з англійським головним командуванням та англійськими військовими станицями в цілому світі. Першого сателіта вистрілено в листопаді м.р.

◈ **У швайцарському місті** Цюріху хтось підклав бомбу під бюро еспанської летунської лінії Іберія. Бомба вчинила велику шкоду будинкові, але людей не поранила, бо вибухла після півночі.

◈ **Швайцарські банки** погодилися дозволити американському урядові контролювати їхні таємні банкові конта, якщо йдеться про гроші, що походять з „організованих злочинів".

◈ **СССР звернувся** до канадського уряду з пропозицією перевести переговори в справі зударів совєтських рибальських суден з канадськими на західному узбережжі Канади. Під час зударів совєтські судна пошкодили судна канадських рибалок.

◈ **Давній** польський імігрант увійшов до приміщення німецького консуляту в Ню Йорку і стрілив двічі до консулярних урядовців, але не вцілив. Як пояснення свого вчинку, він подав, що нацистична Німеччина знищила його всю родину.

◈ **Перший секретар** чехословацької амбасади в Найробі, Кенія, Вацлав Алберт, дістав доручення вертатися до Праги. Алберт втік з амбасади й схоронився в Англії, де дістав право азилю.

◈ **СССР** призначив нового представника для переговорів з Китаєм в справі кордонних непорозумінь. Новим представником є заступник міністра закордонних справ Л. Іллічев. Дотеперішні 10-місячні переговори не дали ніяких вислідів.

338 стіп довге аргентинське вітрильне судно „Лібертад" в'їздить до затоки Сан-Франціско. За ним — міст «Золота брама». На судні — 342 моряки — аргентинські морські кадети.

Страшний буревій у Судбурі

У четвер, 20 серпня над містом Судбурі віяв страшний буревій. Ранком в год. 8:30 зірвалася велика буря з вітром, що доходив до скорости 90 миль на годину. Вітер зривав дахи з будинків, валив дерева, грубі на 14 цалів, переривав електричні та телефонічні проводи. Пасажирський поїзд СіПіАр, що якраз тоді доїздив до Судбурі, вилетів із рейок, бо на рейках лежало звалене вітром дерево. На щастя, подорожні були лише легко покалічені. Зате в місті було багато людей поранених і всі шпиталі були заповнені. Шість осіб згинуло в час буревію. Шкоду в Судбурі обчисляють на 5 мільйонів долярів. Найбільше пошкоджена околиця, де живуть багатші люди. Їхні доми, вартости 70-80,000 дол. кожний, виглядали після буревію, якщо б їх збомблено. Мейор Судбурі Дж. Фабро проголосив Судбурі містом стихійного нещастя і звернувся по допомогу на відбудову знищених домів та міських урядження до федерального й провінційного уряду, які обіцяли допомогти.

Наслідки буревію-торнадо в Судбурі, Онт. Буря зірвала дах з хати й кинула його на землю. Шість осіб загинуло.

КОЛИСЬ БУЛА В НИХ ГАРНА СПІВПРАЦЯ

ПРЯШІВЩИНА, ДЕ ЖИВУТЬ УКРАЇНЦІ І СЛОВАКИ (2)

Вікентій ШАНДОР

Велике недомагання в праці русинів подорожник бачив у браку відповідної преси. Він бачив користі з співдії словаків і русинів, ставив її як практичну життєву потребу й стверджував, що «русину краще розвиваються в західніх областях краю, головне там, куди доходить Орол Татранський» (цитовано за «Шевченківським збірником», Філософічний факультет університету ім. И. Шафарика в Пряшеві, вид. Словацького педагогічного видавництва у Братіславі, 1965, стор. 162-164). Як виходить, потребу такої співпраці висувало саме життя, почуття самозбереження обох національних груп у непривітній і ворожій системі угорського королівства.

1868 — 1867 РОКИ

Попри тяжку панщину, під якою перебували русини-українці і словаки, їх провідна верства утримувала між собою живі культурні зв'язки. Не маючи власного університету, карпатські русини студіювали поза рідним краєм, головне в Австрії, Угорщині й Німеччині. Важливим студійно-виховним осередком для них стало місто Трнава, коло Братіслави, де вчились і вчили видатні сини Карпатської України й Пряшівщини: М. Оросвиговський, М. Бачинський, Г. Таркович, М. Олшавський, І. Фогарашій та інші. Всі вони відограли поважну ролю в житті русинів.

У трнавській єзуїтській руській друкарні друкувалися церковні та світські книги для потреб русинів, як от книги єпископа Иосифа де Камеліюса (1698), єпископа Г. Бізанца. З Пряшівської Руси походить чи не найдавніше записаний текст руської — української народної пісні «Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш...» Записав її в селі коло Бардієва Никодим, а надрукована була в «Граматиці чеській» Яна Благослова в 1571 році (М. Мольнар, стор. 18).

Це були добрі початки національного й культурного розвитку русинів-українців. Сприяла тому й та обставина, що частина Угорщини була майже 160 років під турецькою окупацією, що її сильно ослабило. Властивий натиск угорщення настав щойно з виданням закону 1844 року. Національно-визвольна революція Угорщини в 1848-49 рр. закріпила це угорщення, а в 1867 році австро-угорська угода її довершила. На цю добу припадають великі зусилля русинів і словаків для оборони й забезпечення своїх національних та культурних прав у системі Угорщини. Це була доба щирої, чесної та патріотичної співпраці обох народів, наповнена взаємною журбою й довір'ям.

Слов'янський конгрес у Празі в 1848 році мав на меті вирішити і взаємини між пануючими німцями та угорцями і між слов'янськими народами в складі Австро-Угорщини. Провідний чеський історик тої доби Ф. Паляцький мав у пляні зробити з Австрії »точку опору« для слов'янських народів у Середній Европі, щоб таким чином підкріпити ролю Австрії в її боротьбі за гегемонію з Прусією. Конгрес обговорював проблеми русинів, які були висунені спільно із словацькими домаганнями.

Поставлені конгресові вимоги на вирішення національних проблем русинів і словаків зводилися до наступного:

1. щоб словаки й угорські русини були визнані угорцями за народ і щоб у соймі мали рівні права з угорцями;
2. щоб мали свої окремі народні сойми з окремою постійною Словацько-Руською радою, яка дбала б про права обох народів;
3. щоб жадний народ Угорщини не був визнаваний пануючим і щоб усі були рівні.

Далі є ще вимоги в справі організації шкільництва, від народного до університету, територіяльного розподілу столиць за їх національним заселенням та інше.

Попри те, що заворушення в Празі не дозволили Слов'янському конгресові до кінця завершити свою працю, лишається знаменний факт, що спільно поставлені вимоги мали в той час історичне виправдання і могли б служити й сьогодні добрим прикладом.

Крім того, Словацька народна рада в окремому зверненні до карпатських русинів у 1848 році, закликаючи їх до дальшої спільної боротьби, писала так:

«Браття русини! Сусідство наше з вами, покревність народная, звязуюча нас з людом вашим, нещастя спільні побуджують нас, Словаків зголоситися до вас статочних і жвавих Русинів... Подлуг мадярського права не сміється більше Русин одозвати з народностьов руськов, маєся відречи солодких і милих звуков руської полноцвітної бесіди і прив'язатися ко народу малому, загибаючому, то є до народу мадярського. Тото само єсть вам Словакам одсуджено за зеленим столом законодавства мадярського. Але ми сьме замислили, лебо ся висвободити з тої довготиранської смерти, лебо одразу в мужеськом бою загинути... До того бою призиваєм ми Славяне вас братей наших руських в Татрах обитаючих... Нуже встаньте і ви а схоптеся мужеськo узброєні против тиранству мадярському, заперающему вам все, що вам єсть святоє і що вам приносить щастя і доброє битіє народа вашого. Злучіться з нами і покажіть світу, же єсть ще в Татрах руський люд, руського серця, руська горяча кров, руська любов к вибраному народу руському» (М. Мольнар, стор. 229-230).

Як на той час і в таких умовах, це були відважні слова і сміливий заклик до спільної боротьби за спільні народні права. Словаки часто підкреслювали, що «русини мають зразу в сусідстві братів своїх русинів галицьких», і таким способом пригадували мадярам, що «ми не є самі».

Співпраця обох народів проявлялася не тільки в офіційних протестних виступах, але й у письменстві.

Словацький літератор Иосиф Мілослав Гурбан у праці «З літературного життя русинів» захоплюється оборонними виступами русинів при цісарському дворі у Відні проти сваволі угорців. Наводить виступ о. Олександра Лабанца, священика в Лаборці Волянськім і намісника церковної округи Михайлівського. Лабанц свої вимоги народних прав для русинів виправдує тим, що «русини земплинські виконують свій церковний обряд в руськім язику, на ньому слухають слово Боже, в руському язику вчаться катехизм, руським язиком моляться і співають в церкві. Руський язик всі розуміють і говорять...»

Два рибалки, третій – рибобюрократ

Рибне господарство в Україні має багатьох господарів: залежно від риби чи води — рибалки України підлягають різним відомствам. Це створює підставу для великої різноманітности т. зв. рибних контор. Рибна «конторщина» в УССР досягла таких розмірів, що на двох професійних рибалок припадає один «рибобюрократ», повідомляє «Правда України».

Воєнні і революційні лихоліття, тривкі періоди голоду або недоїдання, нарешті прогресуюче промислове забруднювання і загнивання рік завдало рибальству України важких втрат.

Начальник Головного управління рибного господарства внутрішніх водойм В. П. Горошко подав, що на 1966 рік було заплановано вилов 34,4 тисяч тонн риби, в тому числі половину ставкової. На 1970 рік запланували видобуток 63,7 тисяч тонн. Одначе абсолютних цифр вилову в тоннах досі не опублікували.

За даними виконання держпляну, 1969 року харчова рибна продукція України досягла вартости 190-ти млн. карбованців. 1965 р. на особу людности України припало 12,5 кілограма всієї (також морської) риби. Коли взяти до уваги прив'язання українців до рибних страв («без оселедця — їжа не їжа, і чарка не чарка»), то 12,5 клг. риби на особу — надто вже малувато. Обіцяли досягти 1970 р. норму споживання: 20 клг. на особу. Одначе про цифри в міжчасі досягненого — мовчать.

Знаменну вістку подав нещодавно у київському тижневику «Україна» Володимир Кропивницький, начальник Українського басейнового управління охорони та відтворення рибних запасів і регулювання рибальства. Нарікаючи на браконьєрство (дику ловлю риб), Кропивницький написав: «Ми підрахували, що столичні рибалки-аматори добувають протягом літа у кілька разів більше риби, ніж всі риболовецькі артілі Київщини, розташовані по Дніпру».

Замало опіки для буковинських малят

(СКВУ-УПС) — Газета «Радянська Україна» подала недавно (29 липня) вістку: «540 дітей колгоспників і працівників радгоспів Буковини справили цього року новосілля в садках, де виховується близько 21 тисячі малят. Виростає ще 15 комплексів».

Уточнім. У Чернівецькій області, за офіційними даними 1965 року (УРЕ, т. 17), було 6 селищ міського типу, та 401 т. зв. «сільських населених пунктів», простіше кажучи — сіл. Виходить, що в кожному четвертому буковинському селі взагалі немає дитячих садків і ясел.

Скаже хтось: до 1945 р. і цього в Буковині не було.

Авжеж. Але до 1945 р. діти мали своїх матерів. Тепер становище куди гірше.

За даними нового перепису населення УССР, Чернівецька область мала на 15 січня 1970 р. 845 тис. людности, в тому числі 552 тис. сільського населення. За звичними популяційними нормами дошкільні діти становлять пересічно 13-14% загалу. Тобто: в Буковині є бл. 75 тисяч дошкільної дітвори. Але доступ до ясел і садків мають тільки 21 тисяч. Далеко понад 50 тисяч малят мали б залишитися «при мамі». Відомо, одначе, що при комуністичних гараздах мати, як взагалі бл. 80% жінок України, працює поза хатою.

Вислід також для Буковини: бл. 50-ти тисячам української дошкільної дітвори нікуди протягом дня діватися.

У Львові виробляють медичні апарати

(СКВУ-УПС) Львівський завод радіоелектронної медичної апаратури (ЛЗРМА) має широку славу не тільки скрізь у СССР, а й у всіх країнах т.зв. соціялістичного бльоку. Десятки передових лікарень України й СССР роблять замовлення у Львові. Окремою славою втішаються радіоелектронні пристрої ЛЗРМА для діягнозування й лікування пістряка (кобальтові бомби). Вони відрізняються бездоганною прецизністю та надійністю.

Останнього часу над ЛЗРМА повисла невеличка хмарка. Недавно урядово проголошено, що, за постановою Державного комітету Ради міністрів СССР для справ науки й техніки і міністерства медичної промисловости СССР, на базі ЛЗРМА створено «Всесоюзний науково-дослідний і конструкторський інститут».

Львів'яни бояться зловіщого словечка: «всесоюзний».

Урядово було уточнено: «Інститут займатиметься проблемами розробки і впровадження сучасної радіоелектронної медичної аапратури і радіоелектронних медичних приладів для діягностики. Як головний інститут, він координуватиме всі науководослідні й дослідно-конструкторські роботи у створенні радіоелектронної медичної апаратури в країні». Мова, очевидно, про СССР.

Цією «всесоюзною» честю у Львові не надто радуються. Легко може трапитися, що всесоюзні старшобратні обійми скінчаться врешті перенесенням Інституту або й усього ЛЗРМА — до Москви.

Замало шкіл у селах України

(СКВУ-УПС) — До кінця серпня, тобто до початку нового навчального року, в Україні мали за пляном побудувати бл. 700 нових, головно початкових шкіл. Ишлося головним чином про злагіднення нестерпних стосунків по селах України. Все ще десятки тисяч дітвори змушені пішки прокладати до школи відстані від 4 до 7 км., а то й більше. Режим виявляється неспроможним наладнати доставу школярів до шкіл автобусами або хай би тільки колгоспними вантажними автами.

Російський щоденник «Правда України» з 30 липня повідомив, що, нпр., в Чернігівській, Чернівецькій, Вінницькій і Львівській областях асигнування на будівництво нових шкіл використано тільки на 37-67%. Це значить, що до початку шкільного 1970 року десятки, ба й сотні шкіл не будуть закінчені.

Фізик Капиця робить нове відкриття

(СКВУ-УПС) — Окрема комісія Академії наук СССР, складена з групи спеціялістів, підтвердила правдивість і велике значення нового фізикального відкриття акад. Петра Капиці. Ідеться про потужний високочастотний розряд у ґазі, що під незвичайно високим атмосферичним тиском створив контрольовану, тривало існуючу плязму з температурою понад один мільйон ґрадусів Цельзія.

Плязма (іонізований ґаз) — первинний стан матерії. В ній позитивно і негативно заряджені частини атомів майже однакові. Електричне поле в плязмі невпорядковане та перебуває в хаотичному стані. Плязму звикли також окреслювати як стан «праматерії». В лябораторних випробуваннях досягнено дотепер плязми з температурами до сотень мільйонів ґрадусів, але досі — неконтрольовані.

П. Капиці пощастило у спеціяльно сконструйованій т. зв. магнетичній пляшці створити становище електронних напруг і реакцій, які повели його до нової гіпотези про природу кульових (шарових) блискавиць. Плязма в кулі-блискавці посідає своєрідний механізм термоізоляції. Довкола плязми створюється т.зв. подвійна електрична верства.

Науковці вважають, що нове відкриття П. Капиці — великий крок вперед до безпосереднього контролювання вжитку атомної енергії в промисловості.

П. Капиця, 76 років життя, — передовий фізик світової слави. Він нащадок старого українського роду.

Батько Капиці був генералом царської армії. Син з матір'ю втік з Петербургу до Англії. У Кембріджі славетний фізик лорд Рутерфорд звернув увагу на талановитого Капицю і притягнув його до найближчої співпраці, поставивши його на стрімкі щаблі блискучої наукової кар'єри. Швидко П. Капиця «англізувався», але британським громадянином не став.

1934 р. П. Капицю заманили до Москви на міжнародний конґрес фізиків, урочисто «ґарантуючи» йому повернення до Кембріджу. Проте з Москви Сталін Капицю вже більше не випустив. Посадили його там в „золоту клітку". Сталін купив в Англії всю лябораторію, яку британський уряд створив був спеціяльно для Капиці.

У Москві Капиця став керівником Інституту фізики Академії наук СССР. Протягом наступних 20 років він так звик, що й після смерти Сталіна вже добровільно залишився в СССР.

Рідношкільне навчання в Едмонтоні

У КАТЕДРАЛЬНІЙ ПАРАФІЇ СВ. ИОСАФАТА

Рідна школа. Навчання в рідній школі едмонтонської катедральної парафії почнеться в суботу 19 вересня в школі Пресв. Серця. Навчання відбувається щосуботи від 9 до 12 години дня.

Записи відбудуться в суботу, 12 вересня, в катедральній авдиторії від 9 до 12 годин ранку.

Реєстраційні форми можна набути в катедральній резиденції. Школу веде Товариство мужчин.

Дитячий садок. Дитячий садок II відділу ЛУКЖ парафії св. Иосафата починає свої зайняття у вівторок 8 вересня о год. 1.30 попол. в залі катедральної парафії св. Иосафата. Виховниця: п-і Л. Осташевська.

Просять усіх, хто має дітей від 4 років угору, прийти з дітьми і записати їх у четвер 3 вересня о год. 1.30 попол. в залі катедральної парафії св. Иосафата.

Садок буде відбуватися в катедральній залі щовівторка й щочетверга від 1.30 до 4.00 години.

Інформації дає п-і Осташевська: тел. 454-7071.

Курси танків. Записи на курси українських танків під проводом II відділу ЛУКЖ відбудуться в катедральній парафії в Едмонтоні в п'ятницю 4 вересня о 7 год. веч. По ближчі інформації звертатися до п-і Анни Федина, тел. 466-0627.

У ПАРАФІЇ СВ. ЮРІЯ ПОБІДОНОСЦЯ

Рідна школа. Рідна школа при едмонтонській церкві св. Юрія починає шкільний рік 1970/71 спільним богослуженням у суботу 5 вересня в церкві св. Юрія о 9-ій год. ранку. Всі учні повинні взяти участь у Святій Літургії. По богослуженні, в шкільному будинку відбудуться записи до першої кляси та до інших вищих кляс, якщо учень чи учениця до тієї школи не ходили в минулому році.

Рідна школа веде окремо українсько-англійський відділ для тих учнів, що слабо говорять по-українському чи тільки цю мову трохи розуміють.

Дитячий садок. При церкві св. Юрія корисну працю веде дитячий садок. Діти віку від 3 до 6 років повинні кожного вівтірка і четверга відвідувати садочок, щоб на корисних дитячих зайняттях, грах і забавах засвоювати собі знання української мови.

Зголошувати дітей до садка в парафіяльній канцелярії, тел. 477-7339, або на адресу: 11301 - 96 вул.

НЕ ВБИВАЙ

Історична повість (20)

БОГДАНА ЛЕПКОГО

Мазепа спалахнув, але, як звичайно, так і тепер, він скоро пригасив свій гнів і відповів більш хитро, ніж гнівливо: — Яйця курку не вчать! Дурень я був би, коли б відступив від царя перше, ніж треба; не відчахнуся я, поки не побачу конечної потреби. Ще в Жовкві доводив я цареві про те, що коли Карло піде на Московську державу, а Станіслав попростує на Україну, так не з нашими потугами, не з нашим обезсиленим військом оборонятися від поляків і шведів. Тому я й просив тоді царя, щоб він на такий припадок дав нам у допомогу хоч десять тисяч війська, так як ми нераз допомагали йому. І знаєш, що мені відповів цар?

— Що? — спитав Орлик.

— Не те, що десять тисяч, але й десять чоловіка не можу я тобі дати, — відповів цар.

Що лиш тепер зрозумів Орлик причину гетьманового рішення. Україна помагала й помагає цареві, не жалуючи десятків тисяч свого війська, а коли б на неї ворог напав, тоді вона й десятьох московських салдатів не може дожидатися у підмогу. Де ж тут правда, де справедливість? І він затиснув пястук.

— Гарний союзник, нема що казати! — промовив.

— Правда? Отож і бачиш, тоді то я, почуваючи на собі велику відповідальність за долю нашої безталанної вітчини, яку я свідомо й добровільно приняв на себе, рішився післати ксьондза тринітарія, капеляна княгині Дольської до короля Станіслава, щоб з ним нав'язати переговори, і як відповідь дістав від нього цей ото лист. Не дожидати ж нам, як трусливому стаду, поки ворог нападе на нас і стане нищити землю нашу мечем і вогнем. Як вільний і незавойований народ повинні ми дбати, щоб нас не розшарпали на шматки. Як ти гадаєш, що важніше, вірність цареві, котрий не додержує нам віри, чи добро вітчини?

— Салюс реї публіце ультіма раціо ест, — відповів без вагання Орлик.

— І я так гадаю, Пилипе. Мазепа, не авантюрист, і не примхуватий дідусь. Мазепа знає, що робить. Вірте йому. Ще раз кажу тобі, і затям те собі навіки, щоб, як треба буде, свідоцтво перед будучністю дав, що нічого я для власної користи не роблю, а для добра нашого народу й нашої держави, котру я хочу на карті Европи закріпити навіки. Поведеться, — гаразд, а ні, — так совість моя чиста. Я не зжахнувся перед ніякою небезпекою, заризикував усім, — чуєш? Усім!

Тут гетьман підступив до Орлика і руку свою на рамені йому поклав. — Що ж, сину, заспокоївся? Не маєш уже ніяких сумнівів що до мене? Не боїшся духів?.. Ха, ха, ха! Дуже ти був нещасливий учора.

— Тривожила мене непевність.

— А тепер?

— Тепер я вже знаю, чого дожидаться мені.

— А що ж би ти робив, бувши Мазепою? Погадай, моя доля на волоску висить. Доноси за доносами йдуть, Меншіков під мною риє. Хто може ручити, що цар остаточно якомусь доносові не повірить. Підстави є. Може, тепер, коли я балакаю з тобою, вороги мої компонують якусь нову писульку до Гаврила Івановича Головкіна, або до його світлости, колишнього бублейника, а теперішнього князя Меншікова. З огнем грається Мазепа, і хто погасить цей огонь, коли від нього займеться його гетьманська кирея? Багато вірного війська біля мене? Навіть Войнаровського я мусів післати. Царська помста, як Дамоклів меч, висить над моєю старою головою, пригадуючи мені долю моїх попередників. Важко бути українським гетьманом, мій сину, ой важко! І тому хотів би я облегшити долю наслідників моїх, — от що!

Орлик за ноги свого гетьмана обіймив. — Спасибі, за тую турботу, милості вашій. Історія не забуде того. Я правди не затаю.

— Сподіваюся. А тепер сідай при моїм столі і пиши моїм пером лист до царя і до Головкіна такого змісту.

Тут гетьман навчив свого писаря, як компонувати ці листи. А коли Орлик, написавши їх, прочитав гетьманові, цей поклав свій підпис і сказав: — Тепер вложимо туди лист від Станіслава. У моєї матері є вірний чоловік, ще й трохи нам з рідні; через його вона обіцяла післати ці листи до Войнаровського, а він їх доручить цареві і графу Гаврилові Головкіну... Да будет воля твоя святая.

— І да прийдет царствіє твоє, — доповів Орлик.

НА ХУТОРІ

По вінчанні і по бучному весіллю, на котре гетьман вирядив своїх заступників і прислав багаті дарунки, Мотря з Чуйкевичем замешкали на тихому хуторі в одному з Кочубеєвих маєтків.

До Ковалівки їхати було задалеко. Гетьман кожної хвилини міг покликати свого канцеляриста до Батурина, або й до Києва, бо діла у військових канцеляріях було більше, ніж канцеляристів, та ще таких досвідчених і вправних, як молодий Чуйкевич.

Чуйкевич, хоч як раював, доскочивши свого щастя, а все ж таки почував докори совісти, що занедбує діло. Там може рішається доля твоєї вітчини, а ти устроїв собі ідилію. Там Арес пише мечем криваві рядки великої поеми, а ти тут читаєш погідні буколіки.

Кожний ранок вітав його отсим докором і кожної ночі, проходжуючися з Мотрею в огороді, він тривожно дивився на небо, чи не побачить кривавої луни.

Пожежі часто лучалися в літку, з помсти, або від неуваги, але тепер кожний вогонь нагадував тую велику пожежу, яка зайнялась перед вісьмома роками і якої годі було вгасити. Правду кажучи, на Україні здавна горіло. Люди родилися і мерли серед війни, не знаючи, що таке справжній мир. А все ж таки за Мазепи привикли вони дещо до ладу й дожидалися спокійніших і кращих часів. Здавалося, що гетьман, упорядкувавши руїни, построїть на її згарищах нову й сильну державу.

Аж нараз ті добрі сподівання тратили певну підставу. Свої війська виходили з краю, а на їх місце приходили московські. Від заходу війна зі шведом і поляками, зі сходу бунти й повстання, з півночі Москва, від полудня татари, всередині росте невдоволення проти панів і дуків, незгода голову підносить.

Важка журба за будучину рідної землі захмарювала щастя молодого подружжя.

— Як ти гадаєш, Мотре, — питав Чуйкевич своєї дружини, — скоро поїдемо в Ковалівку і заживемо спокійно, чи може й не діждемося нашого тихого щастя?

— Якщо маю тобі правду сказати, — відповіла Мотря, — то я на те не маю надії. Чомусь мені здається, що нас ще не одно таке чекає, чого ані розумом не збагнеш, ні серцем не прочуєш.

— І не страшно тобі?

— Ні раз. Для мене страшна тишина перед бурею, а не сама буря. Такої тишини, як ось тепер, я витримати не можу; пригнічує мене. Краще хай громи б'ють, хай блискавки осліплюють очі, хай вітри торощать дерева старі, — що марне і гниле, хай гине, ради нового і здорового.

— Ти все така, як колись була, Мотре. Не змінило тебе подружжя зі мною.

— Ніщо мене не відмінить, Іване.

— А все ж таки був час, коли ти інакше виглядала.

— Гадаєш у Бахмачі?... Так... Не скриваюся... Зі мною діялося тоді щось таке, чого і сказати не вмію.

— Ти була задивлена в нього і захоплена його появою.

— А ти б то ні?

— Так, Мотре. Гетьман мав і має наді мною велику силу. Я щире відданий йому.

— Чого ж тоді тривожишся, Іване? Твоє завдання — вірно й чесно сповняти свою службу. А інше, як Бог дасть.

Їх розмову перервав Мотрин паж, котрий прибіг до городу, сповіщаючи, що приїхали гості.

— Хто ж такий?

— Якийсь старшина, котрого імени не затямив, і гетьманова сестрінка, панна Маріянна. Їх вітає Марія Хведорівна.

Молоді господарі побігли в двір. — Подумай, панна Мар'яна, який несподіваний гість! — говорила до Чуйкевича Мотря.

ДВОДЕННА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЕДМОНТОНІ

За багатокультурність Канади

В Едмонтоні в приміщеннях університету в п'ятницю і суботу, 28-29 серпня, буде конференція, присвячена аналізі 4 тому звідомлення королівської комісії для справ двомовности і двокультурности.

Організаторами є група студентів під проводом п-и Ганни Галан. Участь беруть представники різних етнічних груп.

Конференції дають підтримку відділ громадянства міністерства внутрішніх справ Студентське об'єднання університету та Український студентський клюб.

Програма така. У п'ятницю, 28 серпня, в будинку «Торі Тертл» о 7-ій годині вечора буде реєстрація учасників. Сен. П. Юзик о 8-ій годині матиме доповідь: «Значення багатокультурности». Потім — дискусія.

У суботу, починаючи від 9-ої години ранку, в будинку «Стюдентс юніон», виступатимуть пп. С. Ронкуччі, А. Арнольд (представник жидів), Б. Кравченко (представник українських студентів), П. Дженсен (представник провінційного уряду), проф. Лупул, представник Сі-Бі-Сі та інші.

Увечері будуть дискусії в окремих групах.

Мета конференції зібрати і подати федеральному урядові критичні погляди різних етнічних груп.

Конференція відкрита для всіх.

Приспособлюють озеро Свитязь

(СКВУ-УПС) — Одне з найбільш чарівних водоймищ України — північноволинське озеро Свитязь. Лежить воно у межиріччі Прип'яті та Бугу, поблизу містечка Шарськ (1966 р. — 5,100 мешканців). Довжина озера — 8,6 км., ширина — 4,6 км., вкриває разом 27,5 кв. км. Глибина до 58 метрів.

Вода в озері прісна, дуже ясна, прозорість до 10 метрів. Живиться озеро переважно за рахунок багатих підземних джерел. Озеро все ще багате на рибу: сом, лящ, карась, окунь, щука, плотва.

Озеро — мов темносиній сафір, але в залежності від кольору неба — також чудовий зелений смарагд, замкнутий у коштовній оправі густих прибережних листяних лісів. Романтика озера настільки захоплююча, що народна фантазія споконвіку заселяла його всякого роду мавками, водяницями та іншими зваблививими, але небезпечними сиренами.

Тепер волинський Свитязь розбудовують на широку туристську базу. Пише Іван Дячук, науковий працівник Інституту гідробіології АН УССР («Правда України», 29 липня): «З Нововолинська, Червонограду (Кристонопіль), Берестя, Луцька, Львова, Києва, а теж з Москви, Ленінграду, навіть з Далекого Сходу прибувають сюди люди, щоб відпочити».

BAYDALA Drug Stores

- Parkade (Cor. 103 St. & Jasper Ave.)
- Avord Arms (Avord Arms Bldg.)
- Northgate Professional Bldg. (12948 - 97 St.)

Specializing in Wigs — Radios — Prescriptions

"OPEN TILL MIDNIGHT ALWAYS"

ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ
при філії УНО в Едмонтоні
під керівництвом Мирослава Куця
приймає дітей на

КУРСИ ТАНКІВ

Вписи в п'ятницю, 4 вересня від год. 6.30 — 8 вечора
в залі УНО при 10629 - 98 вул.

Дитячий садок II відділу ЛУКЖ
парафії св. Йосафата

ПІЧНЕТЬСЯ З ВЕРЕСНЯ

в катедральній залі

Просять уже зголошувати дітей від 4 років
і вище п-і Л. Осташевській, телефон: 454-7071

LET US LEARN UKRAINIAN
ДЛЯ ДІТЕЙ, ЩО ЗОВСІМ НЕ ЗНАЮТЬ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ЦІНА: $3.00 УДАВАЙТЕСЯ ДО:
WILLIAM SAWCHUK
11347 - 54 Avenue
EDMONTON 70, ALTA.
Можна набути теж магнетоплівку (Casette Tape) до тої книжки.

Пачки до Европи й Азії

Найстарша висилкова фірма на західну Канаду, яка висилає найкращої якости матеріяли англійського виробництва і готові речі всякого роду.

Також приймаємо речі, куплені в Канаді, за котрі мусимо брати всі оплати, що нам наложені.

Оплата за висилку пачки з Англії 11.75 дол. без різниці, чи пачка коштує 40.00 дол. чи 300.00 дол.

М. Лаврин

Overseas European Trading Co.
TEL.: 424-6860 10531 - 97 Street
EDMONTON 16, Alberta

УВАГА! **НОВА АДРЕСА!** УВАГА!

ФУТРА

ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ ФУТЕР, ЖАКЕТІВ
ШАЙОК ТА КОВНІРІВ

35% ЗНИЖКИ

Persian Lamb, Mouton Lamb, China Mink, Hudson Seal, Squirrel, Muskrat & French Seal Coats & Jackets. Caps, Collars & Muffs.
REPAIRING, REMODELLING & RELINING

Пишіть за інформаціями, або зайдіть особисто до:

DOMINION FURRIERS

10012 - 101A Ave — (REAR) — Edmonton, Alberta
напроти McLeod Building
Phone: 422-4336 Res.: 455-3229
А. Колодка, власник

Діягноза неспокою в університетах

С. І. ГАЯКАВА
президент державного коледжу в Сан-Франціско

Шукаючи причин студентського неспокою, я прийшов до переконання, що замало зважаємо на те, до якої міри багато молодих хлопців і дівчат стали недобровільними і невгамовними в'язнями нашої освітньої системи.

Звільнення студентів від набору до армії стало катастрофою, в наслідок якої створюється привілейована еліта, що лишається в коледжах для захисту свого привілейованого стану. Проте ще серйознішим є панівний серед вищої середньої кляси погляд, що кожний повинен іти до коледжу — особливо до «доброго» коледжу.

ЗАНУДЖЕНИЙ СТУДЕНТ

Приблизно від 15 років — незалежно, чи вони мають нахил до інтелектуального життя, чи ні — батьки й учителі, а ще більше громади спонукують і пхають молодих чоловіків і жінок, якщо не в «добрий», то в будь-який коледж. Університетський неспокій створюють не ті, що хочуть бути в університетах, але ті, спіймані в них чи відбірною комісією, чи громадським тиском.

Фізично зрілі, енергійні, неспокійні, але ув'язнені в установах, які згідно з визначенням мають готувати їх до життя, багато з цих молодих людей нудяться. Занудженний студент стає соціяльним динамітом. Не випадково, що саме світлі студенти з престижних факультетів гуманістичних наук були в ці останні декілька років університетського хвилювання головними підбурювачами клопоту.

«Ми мусимо прислухатися до молодих людей. Вони найкращі і найсвітліші в своєму поколінні. Вони мають що сказати», — кричать їхні сантиментальні оборонці.

Я погоджуюсь, але я чую в студентських голосах щось інше, не те, що вчувається оборонцям. Я чую ясно й виразно: «Ми хочемо геть!. Нам надокучило, що нас трактують як дітей. Ми хочемо братися до розв'язання справжніх проблем, а не шкільних вправ. І якщо ми не можемо лишити школу без того, щоб нас узяли до війська, то ми хочемо змінити університет, поки він стане таким, як і світ довкола, де є впливові групи, боротьба за владу і залякування, хабарництво і партизанська війна. Нам набрид ваш дитячий майданчик для забав».

Таким чином, руїнницькі активісти ясно визначили свою позицію. Справді, для них університет — дитячий майданчик для забав, який мусить стати «справжнім». Вигнати їх з нього — значить зробити їм справжню послугу, бо вони виразно не хочуть бути в захищеному, академічному оточенні університету. Але за курйозною логікою, щонайменше частини впливових кіл педагогічного персоналу університетів, їх не можна виганяти. Вигнати їх — значить зробити студентів придатними до набору, який пошле їх до В'єтнаму, де їх уб'ють. Виходить, виключення з університету є вироком смерти.

ІНШИЙ ПОГЛЯД

Ненасильницька, неруїнницька більшість нашого студентства теж має свою позицію. Для них університет, бувши далеким від дитячого майданчика для забав, є місцем серйозної роботи. В ньому вони готуються стати вчителем, правником, інженером, науковцем, поетом, комерсантом. Вони не хочуть „змінити" університет.

Для молодих чоловіків і жінок Америки потрібні дві речі. Перша: всі, що хочуть придбати вищу освіту та не можуть, мусять дістати нагоду на це. Друга (це стосується особливо вищої середньої кляси): всі, хто не хоче вищої освіти, чи не певний, чи хоче, мусять мати змогу відкласти навчання в університеті, або й зовсім не йти до нього. Ця змога, відчувається, не існує тепер через загрозу покликання до війська.

Проблеми освіти бідних та упосліджених розробляються: поширюється мережа молодших коледжів на всю країну; набираються студенти з меншин; існує програма грошової допомоги і т.д. Проте проблема ув'язненого студенства лишається поза увагою.

Що ж можна зробити для нього?

Перше. Я думаю, що звільнення студентів від військової служби треба негайно припинити. Ми мусимо поставити студентів усіх соціяльних шарів населення на ту саму базу. Факультети англійської мови сьогодні переповнені молоддю, що не зацікавлена літературою; богословські школи — молодими людьми, що не збираються ставати священиками. Вони просто уникають служби в армії. Багато з них готові кинути студії при найближчій нагоді.

Замість набору до армії при всій його нерівності і випадковості, я хотів би бачити для всіх молодих чоловіків і жінок у віці 18 років програму обов'язкової державної служби. Служба може бути цивільна чи військова, як хто хоче.

Служба в армії повинна включати лише фізично здорових. Багато хто побоюється, що коли вона буде необов'язковою, то мало буде охочих служити у війську. Але коли молодь ітиме у якусь державну службу і коли військова служба буде краще оплачена, тоді, гадаю, досить чоловіків її виберуть. Військова служба для жінок може включати WACS (Women's Army Corps), WAVES (Women Accepted for Volunteer Emergency Service — U.S. Navy). Цивільна служба для обох статей може проходити в таких ділянках, як зберігання природного оточення, вчителювання, громадська служба здоров'я, відбудова міст, корпус робіт у «ВІСТА», а також служба за кордоном, корпус миру чи відбудова В'єтнаму.

Мені вже давно здається, що наша молодь є нашим головним недовикористаним ресурсом. Вимоги довгого і напруженого учнівства тримають її геть від ремісництв і професій. Її тримають у школі довго після того, як вона досягла фізичної зрілости, де вона марнує час і божеволіє від нудьги. Чи це не найбільша причина не тільки студентського неспокою, а й неспокою всієї молоді?

Молодь не лише рясна здоров'ям і енергією, вона багата також на візію, ідеалізм і завзяття побудувати світ ближче до своїх бажань. Звільнім цю енергію для розв'язання деяких з багатьох проблем суспільства, які облягли нас. Як педагог, я не міг би забагато наголосити важливість двох-трьох чи більше років перерви на робітничий досвід між середньою школою і коледжом. Люди, що повертаються до коледжу після декількох років такого досвіду, схильні мати чітку мету в голові. На тлі цього досвіду, що служить їм мірилом, з лишеними позаду юнацькими проблемами, студенти віком понад 22, 32 чи 52 років є майже завжди найкращими студентами.

Вища освіта на рівні коледжу чи університету, мабуть, занадто цінна, щоб її марнувати на незрілих.

Ми багато чого завдячуватимемо студентській революції, якщо скандальні події останніх років дійсно змусять нас переглянути нашу національну політику у відношенні до молоді і пізньої юности. Ці незвичайно важливі роки після дитинства і перед зрілим віком є порою, для якої ми як суспільство не визначили ясно окресленої ролі, в тій мірі, що ми маємо різний підхід для різних суспільних кляс. Настав час розвинути національну філософію у відношенні до цієї фази в житті людини.

«Волл стріт джорнал»
переклав Т. Г. Литвяк

ПРО АВТОРА І ЙОГО СТАТТЮ

Стаття д-ра Гаякави заслуговує на увагу ще й тому, що він є не тільки визначним мовознавцем та оригінальним мислителем, а також відважною людиною, яка не боїться діяти навіть тоді, коли його власний престиж може постраждати. Коли рік тому студенти збирались захопити управу його коледжу, Гаякава покликав поліцію й військо, наражаючись на голосну критику преси та університетських кіл Америки. Проте, завдяки цьому заходові Гаякави, до росту свавілля на території його коледжу не дійшло. Чи треба говорити, що така реакція президента університету в Сан-Франціско не є типовою для більшости діячів американсько-канадської політичної громадської сцени?

Цікава його стаття також тим, що вона звертає увагу читача на антисоціяльну поставу батьків привілейованих кляс, які конче хочуть пропхати своїх часто нездібних та лінивих синків і доць через університет. Це створює ситуацію, у якій академічна робота університетів часто перетворюється в фарс. Вона часто проходить на нижчому рівні, ніж навчання в середніх европейських школах. «Наука» в університеті, поставленого в такі умови, вироджується у безліч непов'язаних, порожніх, непотрібних «курсів», які студенти іронічно назвали „mickey mouse courses", бо збалувані синки й доці „визначних" батьків ні психічно, ні академічно не в стані справитися зі справжньою наукою, яка вимагає самодисципліни і посвяти.

Самодисципліна й посвята — речі дуже далекі й незрозумілі гедоністичній психіці молоді середніх та вищих соціяльних кляс.

Тоді, коли така молодь марнує свій час і велетенські кошти, що у вигляді податків лягають на плечі всього населення, але найтяжче на плечі продуктивно працюючих кляс, талановита молодь саме цих кляс з матеріяльних, психологічних чи інших причин часто не має доступу до навчання в університеті. У США талановиту молодь упосліджених шарів населення справді посилають до В'єтнаму умирати у безглуздій народовбивчій війні, на якій багатіють батьки голосного руйницького університетського елементу. Справжню боротьбу з комунізмом, тобто з Москвою, правлячі кола США уникають усіма способами. Цей факт вони особливо ясно засвідчили в час недавніх подій у Чехо-Словаччині.

Що ж до становища в університетах Канади, то воно, поминаючи відсутність рекрутування до армії, тотожне або майже тотожне зі становищем в університетах США.

ВОЙОВНИЧА ПРАБАБУНЯ

Експедиція секції археології обласного Миколаївського відділу Українського товариства охорони пам'ятників історії та культури спільно з групою Одеського археологічного товариства недавно зробили при розкопах кургану біля с. Солдатське, Вознесенського району, цікаве відкриття. У розритій могилі знайдено рештки жінки-войовниці часу п'ятого або четвертого сторіччя до Христа.

Старовинна „амазонка" мала біля себе верхів'я стріл і списів, частини зброї — і фрагменти чорнолякової посуди, з якої того часу пили вино. Войовничість не заважала нашій прабабуні бути жінкою: знайшли при ній також поліроване дзеркало.

ЛЕКЦІЇ ФОРТЕПІЯНУ

ІВАНКА ВЕРОБА

дає лекції фортепіяну від 1 до 6 кляси

PARK PLAZA DISTRICT
Ste. 302; 10102 - 120 Avenue
телефон: 479-1141.

Урожай в Україні

(СКВУ-УПС) Вислід зернових жнив в Україні в загальному мав би бути відомий найпізніше до кінця серпня. Чи своєчасно це проголосять — інша справа.

Є підстави припускати, що зернові жнива випадуть цього року в Україні порівняно непогано. В половині розгару жнив (25 липня) в Києві офіційно проголосили, що покищо в середньому одержано по 25.1 центнарів з гектара. Це — рекорд.

Середньорічний валовий збір зерна за минулі чотири роки досяг в Україні 32,6 млн. тонн. В 1969 році зібрано 36,4 млн. тонн — найвищий досі урожай в історії України. Цього року очікують нового рекорду: 37-38 млн. тонн.

Обов'язкова норма (мінімум) т. зв. «продажу» зерна державі становить в Україні протягом поточної п'ятирічки (до кінця 1970 р.) — 10,1 млн. тонн. На практиці «продають» державі значно більше. Торік, до 5-го листопада в Україні «продано» державі за офіційними даними — 12,2 млн. тонн. Насправді ж до кінця року режим вигорнув з України бл. 15 млн. тонн, тобто майже на 5 млн. тонн понад плян. Таким чином, також 1969 року Україна дослівно урятувала СССР від хлібного дефіциту.

Успіхи українських зернових жнив 1969 р. і, правдоподібно, також 1970 року, зразу загострили апетит режиму. Зокрема торішній виняток прийняли як норму — і негайно проголосили нові, підвищені вимоги. Їх проголосив перший секретар ЦК КПУ Петро Шелест на пленумі ЦК 24 липня ц.р.

В наступній п'ятирічці (1971-75) — сказав Шелест — Україна повинна поступово досягти річну продукцію зерна ок. 40-43 млн. тонн. З урахуванням заготівель по т.зв. «підвищених цінах» («понад плян») у 1975 році «треба довести закупки хліба державі в Україні до 15-16 млн. тонн», сказав Шелест.

Це означає, що і без цього вже теперішні майже рекордові середньорічні показники виробництва треба збільшити аж на 23%, тобто досягнути урожайність зерна в Україні в середньому принаймні 4-5 центнера з гектара.

П. ЛОГІД ЗАКЛИКАЄ ЗБЕРІГАТИ ТРАДИЦІЮ

(пс) «Українці-піонери залишили унікальний і глибокий слід на албертській спільноті», сказав лідер консервативної партії Алберти Пітер Логід на «Українському дні» в неділю, 23 серпня.

«Зробили цей слід, не стоячи осторонь життя, але вповні включившись у господарське, торговельне і освітнє і навіть урядове життя». П. Логід був головним промовцем на цьому вже традиційному щорічному зібранні в парку Елк Айленд, біля української хати і пам'ятника українським піонерам Алберти з 1963 р.

День був чудовий, дуже теплий.

У 20-хвилинній промові П. Логід торкнувся проблем наших часів: убогости, кримінальної злочинности, хворіб і навіть апатії людей у загальному. Говорив про «духа» тих, які ставили основи під тутешнє життя. Вони вклали далеко більше, як від них належалося, і ніколи не тратили віри в краще майбутнє, мовляв, є природні багатства, є таланти; треба тільки волі й ініціятиви подолати труднощі, зокрема фінансові.

Логід закликав зберігати традицію предків, і то на всіх ділянках, включно з різними мовами і звичаями. Зокрема наголошував на родиннім житті: буде сильна родина — буде сильна спільнота та різні її установи чи організації.

Молодь він закликав «включитися», а не «виключитися» з життя.

ПОНАД 6.000 ЛЮДЕЙ

На Український день прибуло понад 6,000 людей. Може, й було 10.000, за підрахунком сторожів парку.

З едмонтонських мистецьких одиниць виступали два хори. Молодечий хор СУМК під диригентурою Романа Солтикевича виконав національні гимни і дві народні пісні: «Човник хитається» і «Туман яром». Хор УНДому «Думка» під диригентурою Михайла Іваника співав «Вставай, Україно», «Гей злітались орли», в'язанку пісень, «І шумить і гуде» і «Ой, сусідко».

Голосними оплесками слухачі нагороджували обидва хори після кожної пісні. Завдяки своїм диригентам хори ці користуються вже великою популярністю. Пісні у їх виконанні зворушують людей, зокрема піонерів.

Старенькі піонери підходили опісля до автора цих рядків і просили приїзджати з хорами частіше щодругу неділю, а вони радо приїдуть послухати, а при тому зустрітися зі своїми друзями і знайомими.

Парк Елк Айленд, зокрема площі кругом української хати і пам'ятника українським піонерам вже, здається, стали своєрідним збірним пунктом для українців Алберти в літні дні, і про це повинні пам'ятати українські хори, оркестри і танцювальні групи, плянуючи свої висупи. Мистецтво повинно йти туди, де збирається народ. В містах міські оркестри теж ходять і грають для відвідувачів парків; можуть і українці робити виступи в парку Елк Айленд.

Зібрання відкрив голова едмонтонського відділу КУК п. Роман Осташевський. Він привітав головного промовця п. Логіда з дружиною, а також маси нашого народу. Логіда представив, самозрозуміло обома мовами, адв. Юліян Козяк з Едмонтону. Представив його «як унука піонера», що приїхав і поселився в Скаро 1900 року. Промовцеві подякувала п-і Катруся Чічак, теж з Едмонтону.

Коротку промову до зібраних сказала студентка університету Йорк з Торонта п-а Ганна Галан. Вона працює тепер як суспільна працівниця серед молоді і студенства Едмонтону й околиць. Вона інформувала про конференцію етнічних груп Алберти в справі 4 тому звідомлення королівської комісії двомовности і двокультурности.

ДВІ ЧАСТИНИ

Програма Українського дня ділилася на дві частини. Першою керував Петро Саварин з Едмонтону, а другою — п. Богдан Хомляк з Кемровзу, радіозаповідач місцевої станції, єдиної, яка щовечора дає годину української музики і танців, включно з новинками, теж українською мовою.

Друга частина програми була більш розвагового характеру. З виконавців треба згадати оркестру Джімі Вацко, оркестру Івана Бартеського, які грали різні мелодії, а часом грали і приспівували.. На гармонії, з окремими точками, виступив п. Марвін Кропельницький, а з традиційними вже цимбалами — п. Ерік Браєр (німець). Грали теж пп. С. Остафій, Л. Диновський і В. Миронюк, зокрема до танцю п-і Сандрі Гуцуляк.

Програма закінчилася о 5-ій годині, але вищезгадана радіостанція передавала своїми гучномовцями пісні і музику як перед програмою, так і після її офіційного закінчення.

П. Логід з дружиною відвідав українську хату, вписався до книги гостей і оглянув пам'ятник українським піонерам. Він досі не бачив його.

«До побачення на другий рік», казали люди один одному, розходячися в тінь дерев чи їдучи додому. Едмонтонському відділові КУК під головуванням п. Р. Осташевського належиться признання, хоча як важко в наші апатичні часи організувати такі імпрези, а ще більше признання належиться обом хорам з Едмонтону, оркестрам з околиць і окремим виконавцям програми. Українських піонерів Алберти ледве чи можна краще вшанувати як українською музикою й піснею, зокрема у стіп їх пам'ятника.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ
UKRAINIAN NEWS

Український католицький тижневик ◆ Виходить щочетверга в Едмонтоні ◆ Видає Спілка «Українські вісті» ◆ Річна передплата в Канаді: $5.00, поза Канадою: 6.00; зміна адреси: 15 центів.

Published every Thursday in Edmonton ◆ Member of the Canadian Weekly Newspapers Association ◆ Yearly subscription in Canada — $5.00, in other countries — $6.00.

Ukrainian News, 10967 - 97 Street, Edmonton 17, Alberta
Телефон 422-5708 Telephone
Second class mail registration number 1035.

НІМ.-СОВ. ДОГОВІР: ЩО Є В НЬОМУ І ПОЗА НИМ?

Серпень — добрий місяць на німецько-російські договори. Але, за традицією, німецько-російські договори великою ясністю не відзначаються: текст у них короткий, підтекст широкий.

Несамовитий Гітлер, вирішивши розбити Польщу, поки та країна «унтерменшів» розкисне в осінньому болоті, в серпні 1939 року аж горів від нетерплячки: пристане Сталін до спілки чи ні? Сталін пристав. І після німецько-російського договору 1939 року всім було ясно, що війна вибухне. Таємницею в той час був секретний договір, в якому Гітлер ділився територіями і сферами впливу зі своїм спільником Сталіном.

У серпні 1970 року — становище зовсім інше. Люди теж не ті. Віллі Брандт не схожий на Гітлера, а його міністер Вальтер Шель не наслідує Йоахіма Ріббентропа, Похмурий Громико, щоправда, не відбіг від Молотова, зате Брежнєв ще не добіг до ролі Сталіна. Новий договір між СССР і Західною Німеччиною, підписаний у Москві 12 серпня, виразно говорить не тільки про мир, а й про зміцнення миру.

Що ж, власне, є в цьому договорі і що поза ним?

СПОРИ МОЖУТЬ БУТИ. Західна Німеччина є господарською потугою і політичним паралітиком. Звідси виникає головна настанова всіх післявоєнних західнонімецьких урядів: використати господарську силу на поліпшення політичного становища. Соціяліст Брандт іде шляхом попередніх боннських керівників — несоціялістів. Іде трохи сміливіше, але шляхом тим самим.

Підписаний у Москві договір каже, що «раніш здійснені заходи, зокрема укладення 13 вересня 1955 року угоди про встановлення дипломатичних відносин, створили умови для нових важливих кроків у напрямі дальшого розвитку і зміцнення їх взаємовідносин». Советський і західнонімецький уряд бажають «поліпшення і поширення співробітництва між ними, включаючи галузь економічних відносин, а також науково-технічних і культурних зв'язків, в інтересах обох держав».

Торгівля між Західною Німеччиною і СССР — каже «Ю.С. ньюз енд ворлд ріпорт» (24 серпня) — протягом 1969 року збільшилася на 31%. Тепер, після договору, торгівля буде ще жвавіша. Німці шукають покупців, а в Кремлі бажають німецьких машин, зокрема всякого роду електронічних.

Де ж політичний успіх, по який німці їхали до Москви? Хоч західнонімецька делегація дуже добивалася, щоб у тексті договору було визнане право на майбутнє об'єднання двох німецьких держав, кремлівські співрозмовники на це не погодилися. Громико, повідомляють чужинецькі кореспонденти з Москви, сказав, що він не заперечує можливости німецького об'єднання, однак відкинув домагання покласти запевнення в цій справі в текст договору. Навпаки, німці підписали свою згоду на теперішні східні кордони обох німецьких держав. За це одержали потіху сумнівної вартости. В тексті договору кажеться, що обидві держави (СССР і Західна Німеччина) «будуть вирішувати свої спори виключно мирними засобами». Совети, отже, приймають до відома, що спори можуть бути. Дотепер і цього не було.

Німецьким об'єднанням ніхто в світі не зацікавлений, крім самих німців, а об'єднання залежить тільки від Москви. Тому уряд Брандта вирішив, що нічого не втратить, підписуючи договір, який дає принаймні можливість говорити з Москвою понад голову Ульбріхта.

ПРЕТЕНСІЙ НЕ МОЖЕ БУТИ. Хоч новий договір допускає можливість мирного полагоджування німецько-советських спорів, то виразно виключає можливість будь-яких територіяльних претенсій, розуміється, претенсій німецьких. У статті третій договору кажеться, що обидві держави «заявляють, що не мають будь-яких територіяльних претенсій ні до кого і не висуватимуть таких претенсій у майбутньому»... «Вони розглядають як непорушні тепер і в майбутньому кордони всіх держав в Европі, як вони проходять на день підписання цього договору, в тому числі лінію Одер-Найсе, яка є західним кордоном польської народної Республіки, і кордон між Федеративною Республікою Німеччини і Німецькою Демократичною Республікою».

Нічого, отже, не залишилося з т.зв. німецького реваншизму, яким Москва раз-у-раз лякала своїх сателітних «союзників», загнавши їх у т.зв. Варшавський договір. Якщо ж поляки чи інші не хочуть вірити у німецьку «безпретенсійність», то хай тим вірніше держаться Варшавського договору, яким командує «старший брат». Той не тільки оборонятиме їхню «обмежену суверенність». Він уже добився від німців покаянного договору.

Дуже врочисто той договір підписували у Москві. Там, видно, сподіваються користи. У Бонні не всі задоволені. Критики Брандта кажуть, що він зробив великі поступки і не одержав за це нічого. У Вашінґтоні роблять приємну міну до кепської гри. Не зважаючи на запевнення Брандта, що німці незмінно залишаються в західному таборі, американці побоюються, що новий

(закінчення в 3-тій колонці)

НІМ.-СОВ. ДОГОВІР

(закінчення ред. статті)

договір завдасть шкоди. Найбільше незадоволення — в Парижі. Брандт раніше пропонував західноевропейську конференцію «на вершинах» для обговорення зв'язків зі Советським Союзом. Французький президент Помпіду, який плянує особисту прощу до Москви, не допустив до конференції. Тепер французи нарікають на німецьку «самостійність», що шкодить т. зв. европейській єдності.

Ніяких вісток нема ще з Мюнхену, який з причин для всякого людського розуму незбагнених ще й досі є українською політичною столицею. Післясерпневі вістки, можна побоюватися, звідти прийдуть, хоч наші політичні діячі в Німеччині здебільшого найменше цікавляться політикою країни, в якій живуть.

КОЛЯСКА ДАЄ ВІДПОВІДЬ «КРИТИКАМ»

Добру відповідь дав Іван Коляска київським «критикам», які гнівно осудили його книжку «Освіта в совєтській Україні» як безвартісну пропаґанду. В новому, українському виданні тієї книжки Коляска передрукував дві київські «критики». Передрукував усе з початку до кінця, кожнісіньке гнівне слово, не додаючи від себе ні слова.

Київські «критики» дуже легко «розбивають» Коляску, бо їхній читач і не бачив його книжки про русифікацію України. Можна сумніватися, чи й усі київські «рецензенти» мали в руках англійську публікацію Коляски, яка викликала таке велике обурення. А ті, що бачили й читали, вирішили, що найзручніше кричати на «пана Коляску, який впрягся в антирадянську коляску», і ні словом не згадувати про документи, що він наводить.

Полемічна метода і стиль київських «критиків» тільки підтверджують загальну тезу книжки Коляски.

КВІСЛІНГИ, АБО ТІ, ЩО ЖИВЦЕМ ХОВАЮТЬ СВІЙ НАРІД

Т. Г. ЛИТВЯК

Стаття п'ята

«Система бюрократії та випливаючої з неї неефективности типово російська», — каже Іван Коляска у сьомому розділі своєї книжки «Два роки в совєтській Україні». Проте керманичі-москалі втягли в цю бездушну машину насильства велике число місцевого національного елементу. І не лише для адміністрації, а також для поглиблення політики московщення та поширення московської гегемонії на неприхильні до Москви республіки.

Де режим побудований на страсі та терорі, там люди підлягають часто зі слабости чи непевности і стають носіями політики, яку самі ненавидять. Але не про них пише Коляска в цьому розділі; він пише про тих, що для особистої кар'єри свідомо та добровільно беруть активну участь у нищенні своєї культури, своєї рідної мови і своїх власних земляків.

Ці людці не визначаються ні розумом, ні заслугами перед народом, зате вони відзначаються нестримним гоном до високих посад і безсоромним вислужництвом.

Це саме ті, про яких великий Тарас більше сторіччя тому писав з сумом і обуренням: „За шмат гнилої ковбаси, / У вас хоч матір попроси, / То продасте".

Л. ДМИТЕРКО

Коляска починає свій перелік «землячків з цинковими ґудзиками» заступником голови Спілки письменників України та головним редактором журналу «Вітчизна» Л. Д. Дмитерком. Цей ласий на гріш та почесті умілець пише багатенько макулятури про «будівників соціялізму», про «славу комунізму» і прозою, і віршем. І хоч її мало читають, проте видають і перевидають велетенськими накладами, такими, як 100,000 примірників на раз, а гонорар у СССР залежить саме від величини накладу. Так платить Москва Дмитеркові за вірну службу.

Для контрасту візьмімо визначну, молоду поетесу Ліну Костенко, твори якої насичені теплою, високохудожньою лірикою та щирою турботою про долю української людини. Її збірка „Мандрівки серця" вийшла в 1962 році сміховинно малим накладом — всього 2500 примірників і, не зважаючи на велику читацьку потребу, ніколи не перевидалась. Отак режимні держиморди від літератури карають справжній і чесний талант.

Дмитерко завжди готовий довести вірність режимові провокативними нападами на будь-кого. 1949 року він напав на письменників-жидів за їх нібито формалізм та космополітизм і додав, що вони винні в «серйозних виявах жидівського буржуазного націоналізму, зокрема в альманасі „Дер Штерн"..., який плекав націоналістичний світогляд... і дійшов до того, що у деяких творах поставив знак рівняння між совєтськими і чужими жидами».

Коли в 1963 році Хрущов та Ільічов накинулися на письменників, він швидко впрягся до хрущовського воза і у статті «Мобілізовані та покликані революцією» прилюдно рекламував свою по-

СВІДЧИТЬ ОЧЕВИДЕЦЬ ІВАН КОЛЯСКА

кірність: «Ми, літератори країни рад, прийняли як бойовий клич рішучого наступу проти ідеологічного хитання, проти спроб нав'язати нам ворожі погляди в літературі та мистецтві».

Каже Коляска, що той вислужник, як вірний пес, завжди готовий донести на кожного, хто виявляє найменший знак відхилення від „правовірної лінії". Так він напав на Антоненка-Давидовича, який майже 20 років відбув по в'язницях і таборах, за його повість „За ширмою", що появилась друком 1961 року.

Ходили вперті чутки, що Дмитерко був «представником КГБ в спілці письменників». Ніякі заходи чесних письменників не помогли усунути Дмитерка з його високих посад, бо Москва не дозволила. Дмитерко часто виїзджає за кордон як «представник» спілки письменників або й уряду.

Проте на з'їзді Спілки письменників України в листопаді 1966 року його не тільки не вибрали на заступника голови спілки; він навіть не потрапив до управи.

До інших квіслінґів у спілці письменників Коляска зараховує Ю. О. Збанацького, О. Є. Корнійчука, В. П. Козаченка. Коли цього останнього в Монреалі на «Експо-67» запитали про арешти серед української інтеліґенції, він гаркнув, що «нічого не знає про арешти», і додав, що він цим «не зацікавлений».

БІЛОДІД-БЄЛОДЄД

Другим високолетним птахом квіслінґського пір'я є І. К. Білодід: народжений 1906 року в родині малого поміщика, що в громадянській війні підтримував Денікіна. Білодід скінчив харківський університет, де пізніше викладав. Викладав він також у Львові.

1957 року став міністром освіти України і через два роки проводить горезвісний антиукраїнський закон, згідно з яким батьки в Україні мають право «вибору», до якої школи посилати своїх дітей: до упослідженої української чи до розжирілої на її кошт імперсько-московської. Коли 1962 року вмер Л. А. Булаховський, блискучий учений світової слави, знавець більшости европейських мов і автор майже 300 праць, що був директором Інституту мовознавства, Білодід став на його місце.

На відміну від попередника, Білодід — людина обмежена. Коляска сумнівається в його знанні будь-яких інших мов, крім української та московської. Він мстивий та страждає від почуття меншевартости. Проте своїм підлабузництвом Білодід припав до серця владі; вона полюбила його і часто випускає за кордон.

1962 року Білодід був делегатом міжнародного з'їзду лінґвістів у ЗДА під прізвищем «Бєлодєд». На з'їзді Бєлодєд не виголосив жадної доповіді, зате інтенсивно інтриґував проти одного визначного славіста-еміґранта. Повернувшись додому, написав серію наскрізь фальшивих оглядів становища американських етнічних груп і навіть не згадав про існування відносно великої української, хоч не забув московську і багато інших зовсім малочисленних.

Не сказав Білодід своїм читачам нічогісінько про 64 щоденні етнічні газети, що виходять у ЗДА, з них — дві українські; змовчав про 32 тижневі радіопрограми українською мовою; не вистачило йому чи паперу, чи часу поінформувати українців про існування в ЗДА 30 повноденних шкіл, де навчають української мови, та понад 300 спеціяльних кляс з більше як 20,000 учнів у них.

З гірким сарказмом називають інститут мовознавства, що його очолює Білодід, інститутом малознавства. Головна функція голови інституту малознавства — викорчовування української та насаджування московської мови, тобто «другої рідної мови», як Білодід-Бєлодєд лицемірно її називає. Він вигнав з інституту Зіновію Франко та Михайлину Коцюбинську, небог великих майстрів українського слова Івана Франка та Михайла Коцюбинського, щоб йому не заважали.

Білодід, що так ретельно турбується долею етнічних груп Америки, ніколи і словом не заікнувся про далеко гірше становище 3,559,083 українців та 843,985 білорусів (за переписам 1959 р.), що живуть на території Московщини чи в інших закутках СССР поза межами України, компактними масами і не мають ні однієї рідної школи, ні однієї української газети, ні однієї радіопрограми рідною мовою.

Навіть Шевченка не може лишити цей продажний черв'як, «доводячи», нібито наш неперевершений Шевченко розвинув українську мову, беручи за модель москалів Чернишевського, Добролюбова та інших. Якою плюгавою і смішною є така Білодідова теорійка видно хоч би з того, що коли Шевченко 1844 року написав свою велику поему «Сон», то Чернишевському було тоді 16 років, а Добролюбову — лише вісім років, і жоден з них ще нічогісінько не писав. А в 1847 році Шевченка за „милостивим" наказом Миколи I арештували і після слідства над ним у Петропавловській фортеці, над Невою, запроторили у салдатщину без права писати та малювати.

Україна має багато здібних філологів, але вони занадто самостійні, і «власть імущі» їх бояться. Тому їх відсуваають на задній плян, а посередності такі, як Білодід, посідають найвищі посади на Україні, бо вони радо служать інтересам московських загарбників.

Білодіда не люблять на Україні, каже Коляска. Про його зрадницьку теорію «двох рідних мов» ходить такий жарт: «У Білодіда — два язики. Одним він говорить, а другим користується для інших насолод». Кмітливий читач легко дотямить, для яких саме.

М. ШАМОТА

Як рівнобіжний до Білодіда приклад українських шашелів з породи «Галаганів, Киселів та Кочубеїв-Нагаїв», вживаючи крилатого виразу великого Кобзаря, Коляска малює огидний образ ще одного квіслінґа. Це — М. З. Шамота, народжений у Полтаві 1916 року. Він скінчив педагогічну школу в Ніжені і деякий час учителював. До партії Шамота вліз 1945 року. Бюрократія, пише Ів. Коляска, швидко помітила непересічне вислужництво Шамоти, і його швидка кар'єра була запевнена. Він працював членом-кореспондентом московської «Літературної газети» і редактором київської «Літературної газети». Також сидів на інших високих посадах.

Його писанина складається з рабських похвал існуючого ладу і безкінечних повторювань на ту ж тему. Якщо він уживає цитати з чужих мов, то завжди бере їх з московських «правовірних» перекладів: його знання мов не виходить поза межі української та московської. Шамота — щирий прихильник зрадницької теорії «двох рідних мов». Як Білодід, він відзначається ненаситною амбіцією та вислужництвом.

При його активній співдії чесні літератори та критики, інформує нас Коляска, були звільнені з роботи: серед них Іван Світличний, Сергій Плачинда, П. Г. Приходько, шевченкознавець Н. Ф. Пивоваров, Ф. Ф. Скляр та М. М. Ткаченко.

Як хамелеон, міняє Шамота свої кольори залежно від потреб Москви: сьогодні він хвалить письменника за його твір, завтра — гудить. Саме через таку блискавичну метаморфозу він переходив у критиці творів Юрія Яновського, Л. Первомайського, І. П. Рябокляча, Д. Павличка та інших.

Москва добре платить, говорить дальше Коляска, за такі зради власного народу. Шамоту за заслуги перед нею «створили» членом Академії наук УССР, що приносить декілька сот додаткових рублів до його місячного реґулярного «жалування».

А. СКАБА

Але найбільш зненавидженим квіслінґом в Україні є А. Д. Скаба. Його кар'єра була різноманітна і зрадлива. Народжений під Полтавою 1905 року, він скінчив педагогічний технікум і вчителював від 1925 до 1930 року; скінчив харківський університет і потім там же викладав; у партію його прийняли в 1940 році. В 1942 — 1946 роки був викладачем у різних військових школах. 1959 року, коли Хрущов почав насаджувати московську мову в школах національних республік, Скабу роблять міністром вищої та середньої спеціяльної освіти, а також третім секретарем ЦК КПУ у відділі агітації та пропаґанди.

У політиці московщення України він перевершував нахабством навіть своїх московських панів. Коляска бачив Скабу на трибуні декілька разів і раз говорив з ним. Він робить враження суворої, твердої і огірченої людини — ніколи не усміхався. Один співрозмовник описав Колясці Скабу як «невправного безбарвного йолопа, покірного до втрати людської гідности, чести й самопошани, який наглядав за інтелектуальним життям України».

У київському ЦК він працював в оточенні москалів: один з них був його секретарем; дружина Скаби — теж московка Л. В. Гусєва.

Як діяв Скаба, виразно

(закінчення на 5 стор.)

Книжку Ів. Коляски можна набути в книгарнях або видавництві: Two years in Soviet Ukraine by John Kolasky, Toronto, Peter Martin Associates, $3.95.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Іван Коляска українською мовою

І. В. Коляска. Освіта в Радянській Україні. Переклад з англійської мови з доповненням і додатками. Торонто 1970, видавництво П. Мартіна, стор. 246. Ціна: 5.00 дол. (в оправі: 6.50 дол.). Замовлення приймає: Ply Co-op, 768 Queen Str. W., Toronto 140, Ont.

Загальновідома книжка Івана Коляски появляється тепер в українському перекладі. Це видання має деякі доповнення та нові документи.

Український переклад зроблено з почину Світової координаційної виховно-освітньої ради. Свою книжку автор присвячує «кожній нації і національній меншині, яка бореться за збереження своєї мови, культури і національної гідности».

Книжка «Освіта в Радянській Україні» показує величезну русифікацію шкіл України. Коляска посилається тільки на совєтські матеріяли: статистики, довідники, шкільні інструкції тощо.

У Києві довго мовчали після появи англійської книжки Коляски. Потім вирішили відповісти. У журналі «Радянська школа» (1968) появилася стаття, яку писали аж три автори. Потім, аж у 1969 р., у «Літературній Україні» появилася стаття п.з. «З поріддя запроданців», в якій якийсь Кович запевняє, що «провокатор» Коляска зводить «наклепи». «Провокатор» передрукував обидві статті, не додаючи свого коментаря. Кожен читач легко помітить, що київські «рецензенти» лають Коляску, але не спростовують його твердження, а навіть бояться ясно сказати, про що той «нечесний провокатор» говорить.

Досвітня година

Марія Остромира. У досвітню годину. Повість. Буенос-Арес, видавництво Ю. Середяка, 263 стор. Ціна: 5 дол. Замовлення приймає кожна українська книгарня. Представник видавництва у ЗДА: Mr. A. Kushchynskyj, 2100 W. Chicago Ave., Chicago, Ill., 60622, USA.

Досвітня година — це роки перед і після першої світової війни, роки зростання національної свідомости і визвольної боротьби. Місце дії повісти — Львівщина.

ДЛЯ МОВОЗНАВЦІВ, ПОЕТІВ, ПИСЬМЕННИКІВ, ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ:

Вже появився з друку перший

«Український зворотний словник»

що його уклав **Василь Ніньовський.** Словник охоплює близько 60,000 слів, друкований на доброму папері, в твердій полотняній оправі. Ціна $14.50

Замовляйте в:

UKRAINIAN BOOK STORE
10205 - 97 STREET
EDMONTON 15, Alberta, Canada

Книгарням відповідна знижка.

ІГОР ШАНКОВСЬКИЙ

Вже появилася третя збірка поезій **Ігоря Шанковського**

„КОРОТКЕ ЛІТО"

Книжка в твердій оправі, на доброму папері з суперобкладинкою. Тираж 1500 прим. Всі примірники нумеровані.

Ціна з пересилкою $3.75

Головний склад в

UKRAINIAN BOOK STORE
10205 - 97 Street
EDMONTON, Alberta, Canada

Книгарням і кольпортерам відповідна знижка.

"Слово" збірник ч. 4

Вже друкується і скоро появиться в продажу «СЛОВО» — збірник ч.4 Об'єднання українських письменників в екзилі. Збірник ч. 4, як і попередні збірники, в твердій оправі, на доброму папері.

Ціна в передплаті до 15 вересня 1970 — $7.00
по 15 вересні — $8.50

Головний склад:

UKRAINIAN BOOK STORE
10205 - 97 STREET
EDMONTON 15, Alberta, Canada

Книгарням і кольпортерам відповідна знижка.

НЕДІЛЯ ДВАНАДЦЯТА

6 вересня

ПЕРШИЙ ЛИСТ ДО КОРИНТЯН: зач. 158

Брати, пригадую вам Євангеліє, котре я вам голосив, котре ви й прийняли, у котрім і стоїте, через котре і спасетеся, коли так його держитесь, як я вам голосив, інакше ви надармо увірували.

Бо я вам найперш передав, що й приняв, що Христос умер за наші гріхи за Писанням і що був похоронений, і що воскрес третього дня за Писанням, і що явився Кифі, а потім дванадцятьом, потім явився більш як п'ятьом стам братам рзаом, з котрих багато живуть досі, інші уснули. Потім явився Якову, потім усім апостолам. Накінець же всіх, наче недородкові, явився і мені. Бо я найменший з апостолів, що недостойний зватись апостолом, бо я переслідував церкву Божу.

Ласкою ж Божою я є тим, ким є, і ласка його не була в мені марна, а більш, ніж вони всі, я працював, та не я, а ласка Божа зі мною. Бо чи я, чи вони, так проповідуємо, і так ви увірували.

СВЯТА ЄВАНГЕЛІЯ ВІД МАТЕЯ: зач. 79

У той час приступив до Ісуса один юнак і сказав йому: Учителю, що маю доброго робити, щоб мати життя вічне?

А він сказав йому: Чого питаєш мене про те, що добре? Один є добрий. А коли хочеш увійти в життя, сповняй заповіді. Каже йому: Котрі?

А Ісус сказав: Не убивай, не чини перелюбу, не кради, не свідчи фальшиво. Шануй батька й матір і люби ближнього твого, як самого себе.

Каже йому юнак: Усе те сповняв я; чого ще мені недостає? Сказав йому Ісус: Коли хочеш бути досконалий, іди, продай, що маєш, і дай убогим, а матимеш скарб на небі, і прийди та йди за мною.

Коли ж почув юнак слово, відійшов сумний, бо мав велике майно. А Ісус сказав своїм учням: Істинно кажу вам, що трудно багатому увійти в царство небесне. І ще кажу вам: Легше верблюдові крізь вушко голки перейти, як багатому в царство Боже ввійти. Почувши ж це, учні дивувалися дуже, кажучи: Хто, отже, може бути спасенний? А Ісус поглянув і сказав їм: У людей це неможливе, та в Бога все можливе.

Богослуження: серпень-вересень

Гр.	Юл.	Дн	Юліянський календар	Григоріянський календар
30	17	Н	11 по Сош. Мирона	15 по Сош. Александра
31	18	П	Флора мч.	† Полож. пояса Преч. Д.
1	19	В	Андрея Страт. мч.	† Поч. церк. р. Симеона
2	20	С	Самуїла прор.	Маманта мч.
3	21	Ч	Тадея ап.	Антима сщмч.
4	22	П	Агатоніка мч.	Вавили сщмч.
5	23	С	Лупа мч.	Захарії прор.

АЛБЕРТА

о. Д. Базюк
P.O. Box 10, High Prairie
30. — Ріно 10 рано; Ройс 3:00.

о. Д. Гнат
P.O. Box 68, Glendon
Ph. 635-3741
30. — виїзд до Елк Пойнт на заступ.

о. Г. Гурко
P.O. Box 8, Radway
Ph. 736-3501
30. — Смокі Лейк
6. вересня — Радвей
13. — Восетна
20. — Смокі Лейк
21. Різдво Богородиці — Радвей

о. М. Гураль
11535 - 78 Ave., Edmonton
Ph.: 433-6572
30. — Чергіл год. 10
6. вересня — Карвел 10 год.

о. Є. Дмитрук
Ph. 424-1472
11139 - 110 A Ave., Edmonton
30. — Лемонт год. 10 р.
6. вересня — Делф год. 10 р.
13. — Ст. Майкел год. 10 р.
20. — Лемонт
21. — Делф — Різдво Пресв. Богородиці

о. Ол. Захарісевич
P.O.B. 215, Holden
Ph. 688-3835
30. — Голден год. 10.30 співана.
6. вересня — Голден год. 8.30; Дейзленд год. 10.30
13. — Голден год. 8.30; Коперник год. 10.30
20. — Голден год. 8.30; Голден-фарми год. 10.30

о. П. Іванець
6036 - 105 B. St., Edmonton
Ph. 434-8279
30. — Ярослав

о. Б. Карнчек
P.O. Box 391, Athabasca
Phone: 675-2593
30. — Бойл 10; Фрейнс 12
6. вересня — Россінгтон 10; Галич 1 попол.
13. — Атабаска 10; Бойл 12.30
20. — Річмонд Парк 10; Проспериті 12.30; Фрейнс 2 попол.
21. Різдво ПДМ — Атабаска 10

о. Б. Лисак ЧСВВ
P.O.B. 58, Myrnam, Ph. 366-3890
30. — Бовелон 9.30; Моркемб 10.30
6. вересня — Мирнам 10
13. — Файделиті 11.45
20. — Мирнам 10; Моркемб 11.30

о. П. Литвин
Two Hills, Alta
Ph. 657-2345
30. — Ту Гилс год. 9; Новий Київ год. 10
6. вересня — Ту Гилс год. 10
8. — Ту Гилс год. 9; Новий Київ год. 10
13. — Ту Гилс год. 9; Новий Київ год. 10
14. — Ту Гилс год. 9; Новий Київ год. 10
20. — Ту Гилс год. 9; Плейн Лейк год. 10
21. — Плейн Лейк год. 10

о. М. Мартиняв
12204 - 113 Ave., Edmonton
30. — Кемровз 9; Гей Лейкс 11
6. вересня — Кемровз 9; Равнд Гіл 11
13. — Гей Лейкс 9; Равнд Гіл 11
20. — Равнд Гіл 9; Кемровз 11

о. П. Петришин
Box 83, Redwater, Alta
Phone: 735-3952
30. — Редвотер год. 10.00
6. вересня — Редвотер год. 10
8. Різд. М. Б. — Редвотер год. 9
13. — Редвотер год. 9; Федора 10.30
14. Воздв. Чесн. Хр. — Редвотер год. 9.00
20. — Редвотер год. 9; Вог 10.30

о. К. Стангрет
P.O. Box 322, Vilna
Ph. 636-3543
6. вересня — Вильна
13. — Стрий
20. — Спедден

о. Р. Стародуб
P.O. Box 227, Innisfree
Ph. 592-3804
30. — Менвіл
6. вересня — Левой
13. — Іннісфрі-місто 10.30; Ренфурлі 9 рано
20. — Менвіл
21. — Іннісфрі XI рені

о. І. Черкавський
Ph. 948-3730
P.O. Box 141, Derwent
30. — Елк Пойнт

САСКАЧЕВАН

о. Б. Бачинський
922 - 108 St., North Battleford
Ph. 445-2731
30. — Медовлейк
6. вересня — Редісон
13. — Норт Батлфорд
20. — Медовлейк
21. Різдво Пр. Діви — Витків

о. М. Будз
P.O. Box 208, Vonda
Phone 47
30. — Вонда 10
6. вересня — Вонда 10 год.
13. — Сматс 10 год.
20. — Пірсон 10 год.
21. Різдво Пр. Богор. — Вонда 9-10 год.

о. В. Фляк
Box 161, Cudworth, Sask.
Phone: 256-3306
30. — Гамболдт 9:00; Кадворт 11:00
6. вересня — Кадворт 8; Бруно 10 архиерейська Сл. Божа
13. — Кадворт 9; Твей 11; Гамболдт 4.00 попол.
20. — Дана 9; Гамболдт 11; Кадворт 4.00 попол.
21. Різдво Пресв. Богородиці — Кадворт 9; Бруно 11

о. А. Хоружий
P.O. Box 111, Alvena, Ph. 10
30. — Алвена-місто
6. вересня — Ланівці; Алвена-фарми: архиерейська візитація 5 год. попол.
13. — Алвена-місто 9 рано
13. — Боднарі 11 рано
20. — Ланівці 10 рано
21. — Алвена-фарми

о. М. Шевчук
P.O.B. 36, Wakaw, Sask.
30. — Вакав 10 рано
6. вересня — Вакав 9; Прудгом 11
13. — Вакав 10; Ст. Джон 11.30
20. — Вакав 9; Борщів 11

ПОВІДОМЛЕННЯ про богослуження мусять прийти до нас не пізніш як у понеділок, якщо вони призначені до найближчого числа газети.

IMPERIAL MEMORIAL & STONE Company
10702 - 101 St., Edmonton
Найбільша в Едмонтоні й одинока робітня пам'ятників, від 1903 р. Великий вибір пам'ятників з ґраніту й мармуру до оглядання в нашій виставовій залі. Хрести всяких розмірів, покриття на гроби, плоскі таблиці на ґроби з мармуру, ґраніту й бронзи. Написи на пам'ятниках даром та дарова достава. Пишіть за фолдером "D". Замовляйте прямо в нас й дістанете 35% опусту від нормальної ціни.

Один дзвін для двох вір

Добрий приклад з далекої Банялуки

Сербський тижневик «Глас канадскіх Срба» (Віндзор, Онт., 6 серпня ц.р.) передрукував статтю И. Кесара «Єдно звоно за две вере» («Один дзвін для двох вір») із београдських (Югославія) «Вечірніх новин» («Вечернє новості»). Мова тут про постраждалу Банялуку від недавнього землетрусу, в наслідок чого дійшло до злагоди та співпраці між православними сербами та римокатолицькими хорватами.

Треба згадати, що остання війна призвела між тими двома південнослов'янськими народами до кривавих і жорстоких зударів, і поготів у Боснії, де дуже настраждали теж і українці.

Речниками цієї злагоди були банялуцькі єпископи — православний Василій Костіч і католицький д-р Челік. Їхні наступники — римокатолицький владика д-р Алфред Піхлер і православний владика д-р Андрей Фрушіч завершили діло своїх попередників.

Віндзорський тижневик дав значущий заголовок: «На капії будучності» (на воротях майбутнього). У перекладі даємо читачам «УВістей» цю знаменну статтю.

* * *

Православні й католики в тій самій церкві! Чогось такого до землетрусу не могли собі замислити навіть з найбільшою уявою банялучани. Тим часом, сьогодні це картина, на яку мешканці зруйнованого міста майже не звертають уваги.

Якщо б не було стихійного лиха, що в Банялуці й околиці розвалило 60 церков і джамій (мечеті), хто-зна чи католики б були будь-коли переступили поріг православного храму. Та, біда міняє закон. Катастрофальний землетрус змусив людей поділитись усім, що мали: від хліба та ряднини — до вівтаря.

Любов до ближнього тут справді не була пустим словом.

ДВА ВЛАДИКИ. Було це 7 грудня минулого року. На площі зруйнованої католицької церкви група вірян молилась Богу. Ніхто з них не сподівався приходу владики д-ра Андрея Фрушіча, а ще менше його пропозиції.

— Браття, будь ласка — у наш храм. Я питався своїх вірних і вони погодились, щоб я вас запросив у православну церкву.

Насамперед католики переглянулись, а потім мовчки пішли в напрямі церкви, чиї двері були для них віками зачинені. На чолі походу йшли римокатолицький єпископ і православний владика.

Виявляючи гостинність католикам, д-р Фрушіч на тій першій месі (римокатолицька літургія), відбутій у православній церкві, сказав:

— Будьте як у себе вдома. Зоставайтесь у нас, аж поки ваша церква не буде знову поставлена.

Ось так то почалось єдине у своєму роді „віровизнаневе співіснування" в Європі. З того часу минуло більше як сім місяців, і те, що напочатку здавалось неправдоподібним, стало зовсім звичайним. У православній церкві насамперед відправляють Службу Божу православні, а потім — католики. Після літургії — починається меса. Звук малої гармонії, що її католики поставили коло православного вівтаря, заступає церковнослов'янський спів.

СПІВПРАЦЯ. На запитання, як католицькі вірні сприйняли оцей перехід у православну церкву, банялуцький єпископ д-р Алфред Піхлер нам сказав:

— Одні — цілком добре. Сказали: «Не маємо церкви, то чому б ми не відправляли службу у православних». Другим — спочатку було ніяково, але ніхто не виступив проти. А втім, тепер мої віряни могли б ходити в іншу католицьку церкву, що недавно поправлена, але не хочуть. У православному храмі почуваються зовсім добре.

Обидва владики співпрацюють знаменито. Разом бувають на обрядах, разом проповідують. Якщо перший зайнятий якоюсь працею, то другий навчає релігії в школах для дорослих. Оці вельмивчені мужі не ховаються з тим, що вони дуже добрі приятелі і що багато в чому мають подібну думку.

Взаємини між католиками та православними в нашій країні постають щоразу цікавіші. Банялуцький приклад — це тільки один із низки отих, що виявляють тенденцію зближення двох Церков. Поодинокі православні та католицькі священики співпрацюють «понад те, що повинно б бути обопільною ухвалою обох ієрархій» — пише «Глас конціла» («Голос собору», римокатолицький офіціоз — ai). Іншими словами, працюють на власну руку.

Є випадки, що православний священик прохає католицького товариша, щоб, замість нього, висповідав на смертній постелі; є випадки, що римокатолицькі єпископи дозволяють католицькій дівчині вінчатись у православній церкві.

Численні католицькі богослови, що відбувають свою військову повинність у містах, де немає католицької церкви, сповідаються та причащаються у православних священиків.

«ШАНЦІ». «Та не всі захоплені нашою співпрацею», каже д-р Фрушіч. «Декому вона терном в оці. Я відчуваю скреґіт зубів, але він не в народі, тільки де в яких колах, що бажали б зберегти «шанці», звідки б можна було використовувати віровизнаневий і церковний поділ не для церковної та віроісповідної мети. Християнський світ мусить об'єднатися. Наше завдання дати свою любов і труд, щоб це одного дня стало дійсністю».

Подібно робить висновок і його католицький товариш. «Сучасна хвилина взаємин між обома Церквами дуже чутлива», — говорить д-р Піхлер. «Хоч усі католицькі священики мусіли б робити так, як я, бо це вимога Святого престолу, але є й такі, хто б бажав, щоб усе залишилось по-давньому, кожний у своєму сховищі. Через співпрацю з православною Церквою, я, для прикладу, стягнув на себе лють деяких кіл, між якими найголосніша політична еміграція. Проте я й не думаю відступати від того, що задумав».

Обидва владики в одному рішучі:

— Поки ми голови православної та католицької спільноти в Банялуці, двері наших церков будуть відчинені і для одних, і для других.

переклав ai

Кардинал Сліпий дякує УВАН

Делеґація презиції Української вільної Академії наук (УВАН) особисто передала кардиналові И. Сліпому грамоту почесного члена Академії.

В листі з 11 серпня Його Блаженство написав до презиції УВАН: „Прохаю прийняти сердечну подяку за грамоту першого почесного члена Української вільної Академії наук у Канаді, яку вручив мені Вп. д-р М. Марунчак. Це для мене велика почесть. Молюсь Всевишньому, щоб благословив висококультурну працю УВАН найкращими успіхами й на майбутнє".

ПЛАСТОВІ З'ЇЗДИ В ТОРОНТІ

У Торонті в перших днях вересня будуть два пластові з'їзди, а накінець 6 і 7 вересня відбудеться 5-ий збір конференції українських пластових організацій.

ДИВОВИЖНА РЕЗОЛЮЦІЯ СОБОРУ УГПЦЕРКВИ

Патріярхія — «унійний маневр»

Собор Української греко-православної Церкви Канади, повідомляє вінніпезький «Український Голос» (19 серпня) ухвалив резолюцію, в якій висловлює застереження щодо української католицької патріярхії: «Українська Католицька Церква не має ніяких історичних чи юридичних підстав до київського митрополичого престола і не може посягати по його престиж. Дискусію про київсько-галицький патріярхат можна уважати лише черговим зручним унійним маневром, ціллю якого є посилення позиції Католицької Церкви».

Першим «руським кардиналом» був київський митрополит Ісидор, що вмер 1463 р. У 1595 році київський митрополит і всі вісім «руських» єпископів написали листа до папи Климента VIII, «заявляючи про готовість вести переговори про церковне з'єднання» („Енциклопедія українознавства" І, стор. 116). Тільки два єпископи — львівський і перемиський — не прийняли Берестейської унії 1596 року.

КВІСЛІНҐИ, АБО ТІ, ЩО ЖИВЦЕМ ХОВАЮТЬ СВІЙ НАРІД

(закінчення з 4 стор.)

видно на такому прикладі. 1962 року відзначали 70-ті роковини з дня народження Миколи Куліша, визначного українського драматурга, якого арештували в 1934 році, заслали на Соловецькі острови, де він і загинув.

В одній з його п'єс «Мина Мазайло» Куліш показує вороже ставлення деяких змосковщених прошарків до тодішньої хвилі відродження, що знайшла свій найяскравіший вираз в українізації. В тій п'єсі цілком змосковщена тьотя Мотя обурено вигукує: «Я волію, щоб мене знасилували, ніж українізували!»

З доповіддю про Миколу Куліша виступав талановитий студент Л. С. Танюк, що саме кінчав останній рік Інституту драматичного мистецтва ім. Карпенка Карого. Танюк підкреслив велике значення Куліша в період короткого українського ренесансу і, між іншим, сказав, що наведені вище слова тьоті Моті такі ж актуальні тепер, як і в часи Миколи Куліша.

Почувши це, Скаба наказав одному зі своїх підлеглих: «Щоб від нього й сліду не лишилось у Києві!» Танюка негайно вигнали з Інституту, і він подався до Львова; але й там знайшов його мстивий інквізитор. Танюк пробував знайти працю в Одесі, Харкові, Білій Церкві, але Скаба заспокоївся аж тоді, коли той поїхав до Москви і там лишився марнувати свій великий талант у Центральному дитячому театрі.

Коли у Скаби скаржились на московщення життя України, то він відповідав, що мовне питання неважливе. Раз хтось у залі запитав його, чому він сам ніколи не говорить по-українському. Скаба у відповідь запитав уїдливо: «Що з вами, вам не подобається мова Леніна?!» Скажи, спробуй, що не подобається, бо це мова колоніяльного гнобителя і поки вона існує в Україні на кошт української мови, вона є найгострішою зброєю народовбивства!

Антипатія до Скаби була широко поширена також у партійних колах. Коляска був присутній на одному партійному зборищі в Києві 1965 року. Обурені учасники зборів викриками змусили Скабу замовкнути. Проте це не завадило владі нагородити його орденом Леніна.

Глибока ненависть до Скаби та його дружини-московки виявилася драматично, коли її поховали на зарезервованому для партійних вельмож Байковому кладовищі — її пам'ятник розбили і лишили пояснення: «Тут немає місця для таких, як ти».

До усунення Скаби з посади секретаря ЦК КПУ спричинився, між іншими, також Іван Дзюба. Він прийшов до республіканського держиморди з протестом проти незаконних арештів серед української патріотичної інтеліґенції. Держиморда, щоб позбутися скаржника, сказав Дзюбі, щоб той подав йому свій протест на письмі. Дзюба так і зробив. Він на майже 300 сторінках написав солідно удокументований протест проти насильного московщення життя України. Цей протест Іван Дзюба вислав до першого скеретаря ЦК КПУ П. Ю. Шелеста, до голови ради міністрів УССР В. В. Щербицького та до інших. Цей документ потім потрапив за кордон і був надрукований під промовистим заголовком «Інтернаціоналізм чи русифікація». Наслідком цієї події було звільнення Скаби в березні 1968 року.

Проте й тут не дуже скривдили цього квіслінґа. Його «вибрали» членом Академії наук УССР, хоч він не написав жодної солідної наукової праці, що є нібито передумовою такого членства. Пішов Скаба в академіки, каже саркастично Коляска, «мабуть за неопубліковані доноси до КҐБ на українських патріотів».

В Академії «вірний син партії» буде й дальше по-рабському служити гнобителям української нації.

Сьомий розділ книжки автор закінчує влучно цитатою, взятою не лише з «мови Леніна», але й писаної самим Леніном: «Ніхто не винен, коли народився рабом. Проте раб, який не тільки не хоче боротися за свою свободу, а ще й виправдує і прикрашує своє рабство..., такий раб — огидний покидьок і хам, що викликає проти себе справедливе почуття гніву і презирства».

Це найкраще описує Скабу та інших йому подібних черв'яків, що живцем кладуть у могилу свій власний нарід.

Недавній град сильно пошкодив церкву Господнього Вознесення в Копернику, Алта. Душпастир церкви о. Олексій Захарієсевич сказав, що шкоди є бл. 10,000 долярів.

«ВІДДАЙ, ЩО ТИ ВИНЕН» (Мт 18, 28)

Життя як діялог людини з Богом

о. Василь ЛАБА

Найпростішим учинком, яким людина віддає Богові, своєму Творцеві і Небесному Отцеві, належне почитання, є молитва. А найпростіша відповідь на питання, чим є молитва, ось яка: молитва — то розмова людини з Богом, своїм Творцем і Небесним Отцем.

Молячись, людина віддає Богові те, що Йому винна: величає Його, як свого Творця і Небесного Отця („Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі"), просить Його („Господи, помилуй", „Подай, Господи"), перепрошує Його за вчинені Йому обиди („Боже, будь милостивий мені грішному"), дякує Йому за всі одержані від Нього дари і ласки („Благодаримо Тебе, Господи Боже наш").

Та подібною до молитви розмовою з Богом є кожен учинок людини. Все життя людини — то один *безперестанний діялог* з Господом Богом. Господь говорить до людини або словами Своїх, євангельських і церковних заповідей, або шепотом Свого голосу в душі чоловіка, у його сумлінні: «Це чини, а того вистерігайся». А людина, у кожному своєму становищі і випадку, дає на це відповідь.

Послушний Божим приказам і осторогам дає Богові відповідь: так! А хто їх не слухає, то дає Богові відповідь: ні! Така відповідь — це образа. Відповідаючи «ні!», людина так, наче б казала Всюдиприсутньому і Всевідучому Господеві в очі: не Твоя, а моя нехай діється воля. Дві волі стикаються чи навіть зударяються зі собою: схильна до злого людська воля і свята Божа воля. З цього зудару людина виходить душевно *вбитою*, якщо вона супротивилася Божій волі у якійсь важній справі і допустилася тяжкого гріха, або тільки *побитою*, якщо злегковажила Божу волю і в менше важній справі легше прогрішилася.

І тих легких гріхів, що є найвиразнішим і найчастішим виявом схильности до злого, людина не повинна легковажити. Завжди треба бути свідомим, що находимося на похилій площі. «Хто думає, що він стоїть, нехай вважає, щоб не впасти» (1 Кор. 10, 12). Людина повинна бути завжди на сторожі. Від небезпеки впасти захоронює *вірність* Богові і в малих речах: «Хто вірний у найменшому, то й у великому вірний; а хто неправедний, то й у великому неправедний» (Лк. 16, 10).

На коротких відповідях «так» чи «ні» не вривається діялог людини з Господом Богом. За відповідями йде вдіповідальність. Щонебудь людина робить, за те відповідає перед Господом, своїм справедливим Суддею, який за добре винагородить, а за зле покарає.

Першою нагородою людині, що покорилася святій Божій волі, буде святий спокій у його душі: віддав Богові те, що був Йому винен. А першою карою тому, хто супротивився святій Божій волі, буде гризжа сумління: винен був Богові, але Йому не віддав.

Та це тільки перший розрахунок з Богом. Колись і конче таки доведеться кожному стати на остаточний розрахунок з Богом, його Суддею. «Кожний з нас дасть за себе відповідь Богові» (Рим. 14, 12).

Хай же так проживає свій вік на землі, щоб заслужив собі почути з Божих уст слова: «Добрий слуго і вірний, увійди в радість свого Господа» (Мт. 25, 23).

«ОБРЯДИ УКР. ЦЕРКВИ»

У Торонті вийшла з друку книжка о. Ю. Федорова «Обряди української Церкви». «УВісті» найближчим часом дадуть огляд цієї публікації.

ПОСВЯЧЕННЯ МІСІЙНОГО ХРЕСТА

Місія в парафії святих Володимира й Ольги в Смокі Лейк, Алберта

За благословенням Преосвященного Владики Ніла та за старанням нашого отця пароха Теофіля Гурка відбулася в нашій парафії в днях від 5 до 12 квітня ц.р. осмидневна свята місія. Духовним провідником місії був парох церкви св. Юрія в Едмонтоні о. В. Тарнавський. Кожного дня перед полуднем по св. Літургії та кожного вечора по Молебні голосив він духовні науки, що збірали в гарній новій смокілейській церкві не тільки місцевих парафіян, але й членів сусідних парафій, як Восетна, Редвей, а навіть Вильна.

Мета кожної місії все одна і та сама — допомогти християнинові оновити свою душу; за поміччю Божої ласки, що підчас місії в окремий спосіб спомагає нас, живо усвідомити собі свої обов'язки супроти Бога, Церкви, рідного народу, свого ближнього та й самого себе. Отець місіонер безнастанно підкреслював те, що фальшивим було б таке християнське життя, в якому ми безбарвною дорогою нерідної побожности губили духовий зв'язок з своєю рідною Церквою, її чудовим обрядом, рідною мовою. Заповідь любови Бога получена найтісніше з такою ж заповіддю любови ближнього, а чейже найближчим нам ближнім є наш нарід, з якого ми вийшли і до якого, з Божої волі, маємо належати. Тому не сповняють свого душпастирського обов'язку ті священики, що потурають чужим впливам у нашому церковно-релігійному житті. Не сповняють свого обов'язку і ті вірні, яким рівнодушною є справа, чи моляться вони до Бога в рідній матірній мові, чи служать Господу Богу в рідному українському обряді. Як незарадний євангельський слуга колись стояти будуть вони на Божому суді, не маючи відповіді на питання: чому ти закопав даний тобі талан?

Свята місія закінчилась в неділю 12 квітня торжественною св. Літургією, до якої гарно співав місцевий парафіяльний хор під управою п-а Семена Мартушака. По Службі Божій, на якій всі приявні приступили до Святого Причастя, біля церкви відбулось посвячення місійного хреста. По хресному обході довкруги церкви вкопано місійного хреста, біля церкви на вічну пам'ятку тих гарних днів першої в нашій парафії місії. Опісля в просторій парафіяльній залі під церквою відбувся спільний обід, що його приготовили працьовиті членкині відділу ЛУКЖ.

При нагоді того допису годиться дещо сказати про саму парафію святих Володимира й Ольги. Вона молода, недавно заснована, але має всі можливості гарного розвою. В недалекій віддалі від містечка Смокі Лейк. Там є муніципал, св. Параскевії, заснованої ще 1905 р. та св. Онуфрія, заснованої 1912 р. Але сьогодні все життя околиці тяготить до містечка Смокі Лейк. Там є миніципал, шкільна дивізія тощо. Треба отже дбати і про те, щоб у центрі тої околиці була й гарно працювала наша парафія. За благословенням Преосвященного Владики Ніла теперішній парох о. Т. Гурко подбав про те, що в Смокі Лейк пишається сьогодні гарна і простора церква. Немає сумніву, що головна заслуга в будові церкви належиться парафіянам церкви св. Володимира й Ольги, але, коли б не ініціятива їхнього отця пароха, ледви, чи мали б ми у Смокі Лейк нашу церкву. Вона там к о н е ч н а! І щастям може й цілої околиці є те, що наші вірні містечка Смокі Лейк мають свій Божий храм.

При церкві св. Володимира й Ольги існує гарний мішаний хор. Головою є п. В. Заїло, а дириґентом, що не жаліє труду і з Едмонтону приїздить на проби, є п. Семен Мартушак. Всі члени хору є працьовиті і ведуть свою працю в дружній атмосфері взаємопошани і любови. Годиться підкреслити відрадне явище, що членами хору є багато молодих хлопців і дівчат. Дай Боже, щоб і надальше ця мистецька група смокілейської парафії працювала в користь рідної Церкви та народу.

Годиться підкреслити відрадний факт, що члени парафії св. Володимира й Ольги є свідомими українцями і бажають цю свідомість защіпити в серцях своїх дітей. В школі Смокі Лейк є навчання української мови і тільки побажати б, щоб всі парафіяльні діти з цієї науки користали.

При церкві існує працьовитий відділ ЛУКЖ, що багато праці вкладає в життя парафії. Годі когось вирізняти. Годиться побажати, щоб і надальше, як і дотепер, працювали членкині для добра рідної Церкви та своєї парафії. Господь благословить корисну працю цієї надійної парафії. Але не забуваймо, що тільки рідний по крові і душі священик зможе вдержати рідне парафіяльне життя. Тому не тільки ми повинні допомагати своїм парафіяльним священикам у їхній відповідальній праці, але теж дбати про те, щоб наші сини посвячувались на службу в Христовому винограді та, за Божим благословенням, продовжувати працю своїх попередників.

Учасник місії.

Новий Київ, Алберта

У РІЧНИЦЮ СМЕРТИ БЛ. П. СОФІЇ КАЧМАР

бл. п. Софія Качмар

У четвер, 30 липня ц.р., відбулося в год. 10 вранці в церкві Вознесення ГНІХ в Новому Києві заупокійне богослуження за блаженну пам'ять та вічний спочинок душі раби божої Софії. Цього ж дня не тільки діти покійниці, родина, сусіди, але й значне число знайомих прибули, щоб в церкві, на цвинтарі та в народному домі вшанувати вічну пам'ять по Софії молитвою, добрим словом та поминальним обідом. Цього ж дня молилися та згадували діти дбайливу маму, внуки щедру бабцю, брат добру сестру, сусіди помічну людину, знайомі люблячу та веселої вдачі жінку, місцевий парох побожну, щедру й терпеливу парафіянку та активну учасницю в громадянському співжитті.

Про тверде життя покійниці було дещо заподано в посмертній згадці в „УВ" з 16 жовтня 1969 р.

Через довший час хорувала покійна Софія цукрицею, до якої долучився параліч ноги та інші терпіння. Той хрест зносила вона в молитві та терпеливості. Софія знала багато пісень з українського фолькльору та церковного співу. Мала гарний голос і ним упрнємнювала церковні богослуження, весілля, забави, тощо. У 1966 р. дала Софія гарний почин до набуття до церкви в Н. Києві паука, панікадила, та зложила найбільшу жертву на нього. Ласкавий Бог дозволив її бути на посвяченню та побачити той кришталевий свічник, що залишиться на довго споминoм від родини Василя і Софії Качмар в Новому Києві. Чоловік бл. п. Софії помер 25 травня 1968 р. Господарку покійних Качмарів перебрав син Юрко. З нагоди поминок передано 10 дол. на „Українські вісті". За жертву щиро дякуємо.

Нехай Всевишній прийме наші молитви. Вічна пам'ять бл. п. Софії Качмар!

Парафіяни церкви св. Володимира й Ольги у Смокі Лейк, Алта. Посередині о. В. Тарнавський та о. Т. Гурко — парох.

Едмонтон, Алта: В першу річницю смерти бл. п. Варвари Горбай

23 серпня ц.р. минув рік від смерти бл. п. Варвари Горбай, що відійшла у вічність минулого року.

Покійна Варвара прийшла на світ 17 грудня 1881 р. в селі Пивовщина, парафії Себечів, на Сокальщині, в заможній родині Григорія і Анни Гарах, що були відомі в сокальщині, як провідні одиниці на релігійному та громадському полі.

В 1896 р. покійна одружилася з Миколою Горбаєм. після вінчання подружжя жило в селі Перекосів, пов. Калуш. В 1905 р. чоловік покійної виїхав до ЗДА, звідки, після чотирьох років, повернувся додому, щоб забрати туди дружину та дітей. Одначе покійна не хотіла покидати рідного краю й тоді родина Горбай перейшла жити на постійне до Львова. Тут покійна з родиною пережила важкі часи першої світової війни, з російською окупацією Львова включно, ще й в додатку без чоловіка, що служив в рядах австрійської армії. Чоловік покійної повернувся додому щойно 1918 р. хворий на малярію. В часі польсько - української війни покійну були арештували поляки. Після її звільнення арештували її чоловіка, що був відтак конфінований через цілий рік. Був арештований рівнож її найстарший син Василь. В 1928 р. покійна стратила мужа, який відійшов у вічність й покійна залишилася з дітьми.

бл. п. Варвара Горбай

В часі другої світової війни покійна жила якийсь час на Сокальщині, а відтак повернулася до Львова, де після 1941 р. її та сина Володимира було арештувало німецьке ґестапо. Після звільнення з тюрми, покійна жила в Бережанщині, де син Володимир працював в надлісництві. Другий прихід большевиків приневолив покійну залишати рідний край і мандрувати на скитальщину. В 1947 р. покійна враз з дітьми приїхала до Канади за старанням дочки Марії та її зятя, відомого громадського діяча Василя Гавриша. Тут покійна проживала спокійно при молодшому синові Володимирові та невістці Ірені, коло яких й закінчила своє життя.

Оплакують покійну дочка Марія, зам. Гавриш, та її син Василь, син Василь з дружиною Іванною та 3-ма дітьми, син Володимир з дружиною Іриною та 4-ма дітьми, найстарша дочка Катерина, вдова по Богуславі Шашкевичеві та внук по наймолодшій дочці Софії, зам. Сарнецькій, що померла. Всі діти покійної є відомими суспільно громадськими дічами та беруть активну участь в українській суспільно-громадській та національній праці.

Похорон покійної відбувся 27 серпня з української католицької катедральної церкви св. Иосафата на український цвинтар св. Михаїла.

В першу річницю смерти родина покійної пом'янула покійну заупокійною богослужбою та щирими молитвами.

З нагоди поминок родина передала на пресовий фонд „Українських Вістей" 20.00 дол. За жертву щиро дякуємо, а покійній Варварі вічна пам'ять.

Едмонтон, Алта: В першу річницю смерти бл. п. Іллі Мацюка

В понеділок, 3 серпня, в церкві св. Юрія Побідоносця в Едмонтоні парох о. В. Тарнавський відслужив співану заупокійну св. Літургію з парастасом по бл. п. Іллі Мацюк. Саме рік тому він відійшов у вічність. Покійний народився 29 липня 1896 р. в селі Волиця Барилова, повіт Радехів, в Західній Україні. Вернувшися з війни, на якій був важко ранений в ноги додому, 1922 р. він одружився в селі Увин радехівського повіту з Параскевією Федунець, з якою й прожив на батьківщині п'ять років.

Важкі обставини життя змусили покійного виїхати в Канаду кращої долі шукати. Сюди й спровадив він 1928 р. свою дружину, осівши на гомстеді на Піс Ривер. Там жили вони обос до 1940 р., коли то переїхали в Едмонтон. Тут покійний спочатку працював, але набута в часі війни хвороба змусила його 1953 р. залишити працю і він доживав віку при своїй дружині.

73 роки прожив покійний, довго змагаючись зі смертю, що нераз заглядала в очі.

бл. п. Ілля Мацюк

Останньо покійний боротьби не видержав, здався. Отець парох уділив йому, вмираючому, св. Тайну оливопомазання і бл. п. Ілля Мацюк переставився у вічність, віддавши Богу духа. У смутку залишив він дружину Параскевію, що проживає тепер враз із своїм похресником Степаном Приступляком, а в Україні ще брата і дві сестри.

Дружина покійного Параскевія і похресник Степан дякують щиро отцеві пароховi за відслуження заупокійної св. Літургії з парастасом. Вони дякують теж усім, хто взяв участь у цьому поминальному богослуженні, дякам, братчикові і всім приявним. В домі п-і Мацюк відбувся по богослуженні поминальний обід, що на нього вона запросила своїх приятелів та знайомих. З приводу поминків п-і Параскевія Мацюк зложила на фонд „УВ" $10.00. Вічна пам'ять хай буде покійному Іллі, а канадська земля хай буде йому легка.

Восетна, Алберта

ПОХОРОН БЛ. П. МИХАЙЛА ПРУСАКА

бл. п. Михайло Прусак

В суботу, 11 липня, відбувся в церкві Св. Духа в Восетній похорон бл. п. Михайла Прусака. Покійний походив родом з села Трибухівці, пов. Бучач, Західна Україна, де прийшов на світ 1902 р. в родині Івана та Теклі з дому Гринів до Канади приїхав 10-річним хлопцем враз із своїми батьками, при яких провів майже все своє життя. Покійний все своє життя прожив самітний і не одружився.

Оплакують покійного старенька 92-річна мати в Делф, Алберта та брати: Григорій в Елк Пойнт, а Василь, Семен, Стефан та Джім в Делф.

Похоронні обряди відслужив місцевий парох о. Т. Гурко. Після похорону відбувся в парафіяльній залі поминальний обід. Під час обіду переведено збірку, з якої передано 10.00 дол. на „Українські Вісті". За жертву щиро дякуємо, а покійному Михайлові вічна пам'ять.

ДРУКАРНЯ
„УКРАЇНСЬКИХ ВІСТЕЙ"
ВИКОНУЄ:

- фірмові коверти
- фірмові листи
- афіші, летючки
- візитівки, білети
- книжки
- базарові квитки
- брошури
- весільні запрошення

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА АПТЕКА
MARKET DRUGS LTD.
через дорогу від міського ринку (маркету)
10203 - 97 вул., Едмонтон, Алберта
Борис А. Фербей і п-і Леся Івасюк
Найбільший склад ветеринарних лікі вв Едмонтоні
Найбільший склад дріжджів та всіх додатків до виробу домашнього вина.

УКРАЇНСЬКЕ ВИСИЛКОВЕ БЮРО
ВИСИЛАЄ РІЗНОРОДНІ ПОСИЛКИ ДО СССР ВАГОЮ ДО 44 ФУНТІВ,
МАЄМО НА СКЛАДІ:
хустки, светри, матеряли на убрання, суконки, шкіру на чоботи, черевики, подвійну всипу на перини.
ВИСИЛАЄМО ГРОШІ БЕЗ ЖОДНОЇ ОПЛАТИ, ДОЛЯРОВІ СЕРТИФІКАТИ ЗДА
Приймаємо замовлення на мешкання — повна ґарантія.
Про дальші інформації прошу писати до:
KOSMOS EXPORT - IMPORT
П. Остапчук - керівник
332 Fillmore Avenue
Buffalo, N.Y. 14206
Ph.: 856-2674

Літом низькі ціни за переліт з ЕВРОПИ до КАНАДИ

"СІ-ПІ-ЕР" допоможе вам спровадити вашу родину на відвідини

Не відкладайте нагоди, щоб ваша родина та приятелі побачили вашу нову батьківщину і ваш дім. Цього літа — на це пора — з уваги на знижку цін за переліт, а саме за низькі прогулькові переїзди економічною клясою та низькі ціни за поїздку «відкривати Америку», коли можна легко побачити більше у новому світі.

«СІ-ПІ-ЕР» може для вас полагодити висилку гарного дарунку вашим батькам чи рідним у формі заплаченого квитка подорожі. Ці квитки можна сплачувати догідними ратами.

Зверніться до вашого аґента подорожів або найближчого бюра «Сі-Пі-Ер».

Подорож літаками «Сі-Пі-Ер» – то справа на ввесь світ.

CP Air

МОЇ КАНАДСЬКІ ШЛЯХИ

У ВІННІПЕГУ

Василь ГАВРИШ

Як я виїздив із Білобожниці, то я забрав зі собою досить порядний одяг, який брат був купив мені в Чорткові. В хаті дали мені три сорочки, а одну вишила мені сусідська дівчина З. Сетна. То була дуже гарна сорочка. Мав я теж підштанці, кілька пар онучів, черевики й капелюх. То було все дуже гарне й чисте, як я брав. Але в тому одязі я їхав майже цілий місяць. Прати не було як і де, купатися ми також не мали нагоди й по якомусь часі в мене появилися воші. Перебратися не було в що й воші мені давалися досить взнаки. Нарешті я опинився в Вінніпегу й надіявся, що вже зможу перебратися в якесь чисте білля та одяг і позбудуся вошей.

Я переночував у іміграційному домі й в неділю рано пішов шукати одного свойого односельчанина. Він називався Іван Турчин й мешкав на Давфин авеню. Він навіть був для мене якимось далеким свояком. Я попросив одного чоловіка, що знав місто, щоб мене до нього запровадив. Показалося, що той чоловік навіть знав особисто Турчина. Він запровадив мене під хату й ми застукали. Іван вийшов з хати й запитався того чоловіка, що мене припровадив: "А ти кого мені припровадив?" Той відповів, що мене не знає, але я просив його, щоб мене до нього завів. Тоді Іван звернувся до мене: "А ти хто такий будеш?" А я кажу: "Я Василь Гавриш з Калинівщини". "Ну, а тебе яка біда сюди притаскала до Канади?" То була троха "колька" в мій бік. Бо, як я вже згадував, нас в селі мали троха за багачів. А від нас багачі до Канади не їхали. Але, як він подивився на мене троха ближче, й певно побачив, що по мені лазять воші, то більше вже нічого не питався, лише казав мені йти до малої будки ("шеку"), де він держав дрова. "Йди туди, а я зараз там за тобою прийду". Він скоро прийшов з бритвою й милом до голення. "Ану розбирайся!" — каже він. Я нічого не питався й зачав розбиратися, хоч не знав, що він від мене хоче. Я розібрався до нага, він намилив мене милом і почав голити мене від ніг до голови. Як скінчив голити, загорнув мене в біле простирало і завів мене до лазнички, напустив у ванну гарячої води й давай мене мити милом і щіткою. А жінці сказав, щоб пішла до недалекої жидівської крамниці й закликала крамаря до хати. Жид скоро прийшов. Він узяв з мене міру й зараз приніс мені новий одяг, дві сорочки, дві пари спідного білля, три парі скарпиток — одним словом все, що було потрібно. Як я в те все одягнувся, то я так змінився, що й самого себе не пізнав. Як я вбрався, каже Іван до мене: "Тепер сідай, з'їдж щось і підемо до церкви!" Як ми вернулися з церкви, дружина Івана зварила дуже добрий обід. Ми сіли до стола й я таки добре собі підів, бо по дорозі не давали нам наших страв, а Іванова дружина зварила такі страви, як я їв вдома.

Після обіду Іван почав мене розпитувати, як то сталося, що я такий молодий покинув дім й поїхав у Канаду. Я йому росказав усе докладно. Він вислухав мене терпеливо, а тоді поплескав мене по плечах і сказав: "Ти дуже добре зробив, що виїхав з дому. Ти тут в Канаді собі даш раду й місце знайдеш. Мусиш зачинати від лопати "шуфлі", але на то нема ради. Ми всі від того зачинали". Я побув у Турчина ще два дні, відпочив, а тоді він запровадив мене до залізничої компанії й записав мене на працю при будові залізниці "екстра-ґенок", що її будували з Вінніпеґу до Окпойнт. Називали ту частину будови "Окпойнт — бренч". Турчин купив мені окремий одяг до праці, а новий, куплений передше, казав залишити в нього. "Як прийдеш із праці, будеш мати в що перебратися" — казав він мені. "А на "екстра-ґенку" тобі нового одягу не треба".

НА "ЕКСТРА-ҐЕНКУ"

Я зачинав свою першу працю таки від лопати, як мені казав Турчин. Дали мені в руки лопату, якої я навіть ніколи не бачив. Здається, що робити лопатою, то ніби проста праця. А то навіть така проста справа, як держати лопату в руках, справляє нераз клопіт. Але я тим дуже не журився. Я був молодий, здоровий, роботи не боявся. Я взяв лопатку цупко в руки й забрався кидати пісок поміж пороги ("тайзи"). Цілий час я держав лопату міцно в руках так, як би боявся, щоб хтось мені її не вирвав. Я звивався з працею досить добре. Але під вечір мої долоні почервоніли як сире м'ясо, а до того горять і печуть. Рано я встав і забрався знова до тої самої праці. Але вже зачали появлятися міхурі на долонях. Пополудні ті міхурі почали тріскати й кров із них плила по лопаті та по моїх руках. Один з робітників побачив те й закликав формана, який запровадив мене до книговода, що мав деякі лікарства. Той позавивав мені руки й переказав мені через переводчика, що я не зможу робити лопатою через кілька днів. Тоді форман дав мені відро й казав мені доносити воду робітникам. Як котрийсь із них лиш крикнув "вотербой", я негайно йшов туди з водою. Треба було мати постійно у відрі свіжу воду. Вода там була на місці, треба було лише набрати у відро й доносити робітникам. При ношенні води я міг більше заробити, чк при праці лопатою. Дуже часто посилали робітників працювати поза звичайні години "овертайм". Звичайно на працю йшло 10 робітників. Я йшов з ними з водою також. То й мені відтак платили ще й додатковy платню за мою працю по звичайних годинах. Першого року я був заробив 240.00 дол. То була досить велика сума, бо нам платили по сімнадцять і пів центів на годину. З того відтягали 75 центів денно на харч.

Наша праця покінчилася й 1 листопада я повернувся до Вінніпеґу. Я негайно пішов до свойого односельчаника й свояка Івана Турчина й звернув йому гроші, які він заплатив був за мій одяг. Він, що правда, не хотів брати всіх грошей, які він на мене був видав, але я йому таки заплатив повну суму. Рівнож вислав я свому братові гроші за мій квиток на залізницю й корабель. Мені залишилося всего 135.00 дол. З тим не було чого довго залишатися в Вінніпеґу. Треба було шукати іншої праці.

ПОЧАТОК НОВОГО СЕЗОНУ

В УКРАЇНСЬКОМУ КЛЮБІ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І БИЗНЕСМЕНІВ

Перші сходини нового клюбового року 1970 - 71 відбудуться в формі вечері для чоловіків "стеґ-парті" в середу, 9 вересня. Початок вечері в год. 6:30 вечора "коктейл", а опісля буде вечеря.

На вечері буде промовцем керівник видавництва "Українські Вісті" — о. д-р М. Сопуляк, що виголосить доповідь про українську пресу в Канаді. Після доповіді буде коротка дискусія, а відтак учасники вечора можуть проводити час на різних грах та розвагах.

Для більшого зацікавлення вечором між учасниками буде вильосовано дарунок.

Квитки в ціні $3.50 від особи, включно з вечерю, можна набути вже заздалегідь.

Члени клюбу можуть привести зі собою теж своїх приятелів як гостей.

Сидять зліва до права: д-р В. А. Байрак, касир; І. В. Дікур, б. президент; Гр. Барабаш, президент; д-р Л. Г. Фарина, заст. президента; Г. Конвей, секретар. Стоять зліва до права: І. Богонос, А. Амброх, Л. Ґ. Дікур, Я. Л. Дзеник, Б. А. Фербей. Немає на світлині: Й. Степа, В. Е. Косташ і В. Матішак.

НЕ БУДУТЬ ВОЗИТИ НАФТОВОЇ РОПИ КОРАБЛЯМИ

Друга подорож американського великого корабля для перевозу нафтової ропи із підбігунових околиць, головно Аляски, до ЗДА, закінчилася невдачею. Хоч корабель «Мангеттан» мав панцерне забезпечення, він не міг пробити підбігунових льодів, щоб відкрити кораблям коротку дорогу з півночі як це плянували американські нафтові компанії.

«Мангеттан» мусів їхати іншим шляхом, як було намічено, і це коштувало куди більше, як передбачили нафтовики. Нафтовим компаніям залишається єдиний спосіб: спроваджувати ропу до ЗДА нафтопроводами сушею.

ГОЛОВИ ДЕРЖАВ В ОН

На сьогорічній генеральній ансамлеї ОН в Ню Йорку будуть приявні президент ЗДА Р. Ніксон, прем'єр СССР А. Косиґін, польський прем'єр Й. Циранкевич, румунський президент Н. Чавшеску та англійський прем'єр Е. Гіт.

Ніксон і Косиґін будуть промовляти в ОН 25 жовтня.

В 1969 р. в цілій Канаді втопилося 1,555 осіб. З того було майже 150 дітей, нижче семи років. В Алберті втопилося 1969 р. 54 особи.

Вісті з Саскатуну

Повідомлення з єпископської канцелярії:

30 серпня — година 10:00 ранку — Архиєрейська Служба Божа в Мус Джав, Саск., з нагоди празника Успіння Пресв. Богородиці.

година 2:00 попол. — Преосвящ. Кир Андрей візьме участь в нарадах головної управи Католицьких шкіл в Мус Джав.

1 вересня — Преосвящ. Кир Андрей візьме участь в конференції учителів Католицьких шкіл Саскатуну

6 вересня — година 10:00 ранку — Архиєрейська св. Літургія та візитація в церкві Пресв. Тройці в Бруно, Саск.

година 5:00 попол. — Архиєрейський Молебень в церкві в Альвені (фарми).

13 вересня — година 10:00 ранку — Архиєрейська св. Літургія і візитація в Естеван, Саск.

година 5:00 попол. — Архиєрейський Молебень в Бродв'ю, Саск.

19 і 20 вересня — година 10:00 ранку — Архиєрейська св. Літургія в церкві св. Василія в Реджайні з нагоди окружного з'їзду Централі Українців Католиків Саскачевану, що відбудеться в Реджайні 19 і 20 вересня.

В програмі нарад з'їзду доповіді:

1.: Зв'язок з молоддю через Церкву, родину й суспільство — доповідь виголосить Сестра Касіяна ПНДМ

2.: Про зберігання й проєктування традицій нашої Церкви й народу - св. Літургія і спів — доповідь виголосить учителька п-а Анастазія Жук.

3.: Покликання до кращого християнського життя в родині, громаді й манастирі — доповідь виголосить п-і д-р С. Потоцька. Гість п-а І. Малицька, голова Крайової управи ЛУКЖ Канади.

26 і 27 вересня — година 10:00 ранку — Архиєрейська св. Літургія в Йорктон, Саск., з нагоди окружного з'їзду Централі Українців Католиків Саскачевану. Доповідь на повищі теми виголосять:

1.: Керівник Саскачеванських шкіл п. П. Воробець
2.: Проф. Юрій Лазурко
3.: Проф. Стефан Корбинський

3 і 4 жовтня — година 10:00 ранку — Архиєрейська св. Літургія в Принс Алберт з нагоди окружного з'їзду Централі Українців Католиків Саскачевану. Доповіді на повищі теми виголосять:

1.: Керівник Католицьких шкіл Саск. п. В. Подолюк
2.: П-і Марія А. Баран
3.: П-і А. Дудар

5 жовтня — Преосвящ. Кир Андрей візьме участь в конференції Канадського єпископату в Оттаві.

НАЗНАЧЕННЯ Й ПЕРЕНЕСЕННЯ СВЯЩЕННИКІВ В ЄПАРХІЇ:

о. Я. Ляшкевич призначений деканом округи Канора, що до неї належать: Винярд, Вадіна, Гадсон Бей і Кемсак.

о. К. Кухарек, теперішний парох Рами, призначений парохом Прісвил і околиці.

о. Р. Бойко ЧО, теперішний парох Арран, призначений парохом Рами й околиці.

о. С. Щник ЧСВВ, теперішний парох Прісвил, призначений парохом Кридор і околиці.

о. І. Мухарський ЧФ, теперішний парох Кридор, призначений парохом Арран і околиці.

о. І. Сирота ЧНІ, сотрудник в Айтуні, призначений парохом Винярд і околиці.

о. С. Ширий ЧНІ перенесений з Йорктон до Нюварк, ЗДА.

Всі вищезгадані отці будуть на нових душпастирствах з днем 1 вересня.

З радістю подаємо до відома, що закінчено будову нової церкви в Ніпавин під проводом о. І. Кобиляка ЧПФ.

Плянується будова нових церков: у Реджайні під проводом о. Р. Лужного та в Садерленд, Саск., під проводом о. І. Ворони.

о. Володимир ТАРНАВСЬКИЙ

НЕЗАБУТНІ УКРАЇНСЬКІ ДНІ В РИМІ

СПОМИНИ УЧАСНИКА ПАЛОМНИЦТВА НА ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВЯТОЇ СОФІЇ В РИМІ.
КНИЖКА БАГАТО ІЛЮСТРОВАНА, НА БЛИСКУЧОМУ ПАПЕРІ, 80 СТОРІН ДРУКУ.
ЦІНА $2.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
ГРОШІ ТА ЗАМОВЛЕННЯ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

Rev. W. Tarnawsky
11301 - 96 Street
Edmonton 18, Alberta
Canada.

Закоштуйте добрих часів при пиві "Олд Вієнна"

Життєрадісний ковток за ковтком

ЗВАРЕНЕ ТАКИ ТУТ В АЛБЕРТІ

PREMIUM QUALITY
Old Vienna
LAGER BEER

BOHEMIAN MAID BREWING COMPANY

МИСТЕЦЬКІ УКРАЇНСЬКІ КАРТКИ

ВИДАВНИЦВО „КОБЗАР"
У ЕДМОНТОНІ МАЄ ВЕЛИКИЙ ВИБІР МИСТЕЦЬКИХ КАРТОК НА РІЗНІ ОКАЗІЇ:

ЗАПРОШЕННЯ НА ВЕСІЛЛЯ, НА ЮВІЛЕЇ, ПОЗДОРОВЛЕННЯ З ДНЕМ ІМЕНИН, НАРОДЖЕННЯ та інші.

Тексти у картках, на бажання замовників, друкуються різними мовами.

За інформаціями пишіть на адресу:
"KOBZAR" Publishers
11641 - 95A Street, Edmonton 18, Alberta
Число телефону: 479-1143, або
Друкарня „Українські Вісті" тел.: 422-5708

Українські Похоронні Заведення в Алберті

В годині смутку по втраті дорогої особи в родині, приятеля чи знайомого, звертайтесь за сумлінною і ввічливою обслугою в похороненню, бальзамованню і в закупленню домовини та нагробних хрестів до:

Park Memorial Funeral Directors

9703 - 111 Ave., Phones: 422-2331 & 424-1633, Edmonton

Відділи в таких містах Алберти:
Vegreville, Phone 2011 — Lamont, Phone 53 — Smoky Lake
Myrnam — Vilna — Mayerthorpe — Wildwood

В. М. СМОЛИК, управитель

Направа авт і троків — Перевірка моторів
Продаж високоякісної ґазоліни та оливи до авт.

Artic Service Station Ltd.

12608 Fort Road Edmonton, Alta. Ph. 476-2212

Власник і керівник: Маріян Страшок

МІСЦЕВІ Й ЗАМІСЦЕВІ ПЕРЕВОЗИ.

Перевози за контрактом — комерційні ціни.

Jim's Express & Transfer Ltd.

Phone: 422-6669.

JACK STRONG PHARMACY
& CAMERA SHOP

10402 - 82 Ave. — Edmonton, Alta — Ph.: 439-2844
Відкрита щодня від год. 9-ої ранку до год. 9:30 ночі
В неділі і свята від год. 11-ої ранку до год. 9-ої ночі

Дарунки для рідних в Україну

висилає до ваги 44 фунтів

VEGA

UNIVERSAL STORE
10343 - 97 St., Edmonton

Велика обнижка цін!

● Потрібно доброго м'ясара, що міг би робити українські м'ясні вироби. Дуже добрі можливості заробітку. За ближчими інформаціями пишіть на адресу:

MR. P. SCHERBA
c/o 1434 - 8th Ave.,
PRINCE GEORGE, B.C.

—o—

● ІГРАШКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Пластикова плахта до кольорування неотруйливим кольоровим олівцем та магічною шматкою до стирання намальованого. $2.00 з поштовою пересилкою.

MEMORY LANE
Box 221 — B.C.
EDMONTON 15, Alta

—o—

● ПОТРІБНО ДОМАШНЬОЇ ПОМІЧНИЦІ

Для дуже зайнятої родини треба домашньої помічниці, що могла б жити разом з родиною. Треба доглядати дітей і котів та псів. Відповідне зайняття — для старшої жінки, що любить дітей та домашніх тварин. Радо приймемо теж нову імігрантку.

По ближчі інформації телефонуйте: 439-8291 - і питайте про Пенні.

ДЕНТИСТИЧНІ ЛЯБОРАТРІЇ

Wasson Dental Lab.
10154 - 103 Street
Phone 422-4718
Certified Dental Mechanic

BURTON DENTAL
Laboratories
Certified Dental Mechanics
1½ Bl. North of Woodward's
10279 — 101 Street
EDMONTON ALTA

ДЕНТИСТИ

Тел. офісу: 422-2411
дому: 488-2350
Dr. B. N. SHLAIN
ДЕНТИСТ
428 Tegler Building
Edmonton, Alta.

Д-р А. С. НАЙ
ДЕНТИСТ
520 Tegler Bldg.
Edmonton, Alberta.
Office Phone: 422-8553

ОКУЛІСТИ — ОПТОМЕТРИСТИ

Д-р Левко Г. Фарина
окуліст-оптометрист
522 Tegler Building
Edmonton, Alta.
Телефон: 422-8631
Екзамінує очі — — Припасовує окуляри

ВЕГРЕВИЛ І ОКОЛИЦЯ!
щосуботи у Вегревил під адресою:
Legion Hall, Ste. 3, Vegreville
DR. P. A. STARKO
ОКУЛІСТ
Адреса едмонтонського офісу:
230 Tegler Bldg., Edmonton
Phone GA 2-1248

Річна передплата "УВ" — тільки $5.00

Eaton's Hearing Aid Centre

H. M. WENSLEY

● Екзамінує безплатно слух
● Найкращі слухові апарати по найнижчих цінах
● Повна обслуга

Для докладного устійнення пошкоджень вашого слуху зверніться до
MR. H. M. WENSLEY, Eaton's Audiometrist.
ТЕЛ.: 424-0181
Централя слухових апаратів зачинена в понеділок
EATON'S HEARING AID CENTRE, MAIN FLOOR
Member of the Alberta Hearing Aid Dealers Ass'n.

ЛІКАРІ — ЕДМОНТОН

Д-р І. Смульський
Лікар і хірург
303 Professional Bldg.,
10830 Jasper Ave.
Phone Office: 424-1814
for appointment

Д-р М. Снігурович
Лікар і оператор
3829 - 118 Ave.,
Едмонтон, Алберта
Phone Office: 479-3318
Res.: 479-4443

Д-р В. А. Шандро
Оператор, спеціяліст ниркових недуг та залози (Простейт гленд), що регулює моч
Член Королівської Комісії Хірургів
Тел. офісу: 488-9797
дому: 439-2408
116 St. & 100 Ave.,
214 Le Marchand Bldg.,
EDMONTON, Alta.

Д-р Г. Стефаник
F.R.C.P.(C)
Лікар - спеціяліст внутрішньої медицини і кормової системи.
215 ACADEMY PLACE
11520 - 100 Ave.
EDMONTON 14, Alberta
Phone Office: 482-4744
Res.: 484-3821

Д-р Н. Д. Голубіцький
PHYSICIAN & SURGEON
603 TEGLER BLDG.
Phone: 422-4543
Res.: Ph.: 452-2907

ГРЕЦІЯ ЗВІЛЬНЯЄ КОМУНІСТІВ

Грецький уряд обіцяє, що протягом найближчих двох тижнів звільнить з тюрем і таборів 500 осіб, запідозрених у комунізмі. Між арештованими є 22 жінки.

З арештованих комуністів залишиться в таборах інтернованих лише 66 комуністів. Вони приміщені в чотирьох різних таборах для інтернованих.

—o—

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ТИБЕТАНЦІВ

Втікачі із Тибету розказують, що окупаційні війська комуністичного Китаю переслідують жорстоко тибетанців, які не хочуть визнавати китайської влади. Відбуваються публічні суди та публічні розстріли. Багато тибетанців арештують, і більше ніхто їх уже не бачить.

—o—

Усміхніться

— Я ніколи не зустрічав тактовнішої людини, ніж мій директор. Якось він мене покликав і сказав:

— Я не знаю, дорогий друже, як ми можемо обходитися без вас, але, починаючи з понеділка, ми спробуємо це зробити.

* * *

Французький історик і мораліст Шарль Дюкло, бажаючи висловити своє презирство до когось, звичайно говорив:

— Це передостанній з людей!

— Чому не останній? — запитували його.

— А щоб нікого не бентежити! Можливо, знайдеться хтось і ще гірший!

* * *

Марк Твейн вів під руку до обіднього столу даму. У нього був веселий настрій, і він сказав:

— Ви чарівна!

Нелюб'язна особа відповіла:

— На жаль, я не можу віддячити вам таким же компліментом.

Марк Твейн засміявся:

— А ви зробіть так, як я: збрешіть!

• Минулого року в ЗДА померли від наркотики героїни понад 900 осіб, в тому 224 малолітні.

AARON DENTURE CLINIC
Затверджений дентистичний механік
10816 - 82 Аве.,
Полудневий Едмонтон
Bus. 432-7035 Res. 434-0493

FREE HOLIDAY

Visit Kelowna — Capital of the Okanagan. Buy fully serviced building lot minutes from $34,000,000 shopping complex. Close to schools. Buy now at low prices, easy terms, retire later. A sound investment. Lots at reduced price due to volume development, direct from subdivider.

Choice lots $3,500. Specially reduced to out-of-province holiday visitors to $3,000. (Save $500).

Enter draw on free lot — **no obligation.**

For more information write Spring Valley Subdivisions, P.O. Box 362, Kelowna, B.C. or call Gerald Melinchuk, 765-6444 or 763-3921. Kelowna.

ОГОЛОШЕННЯ НОВОЇ РЕЧОВИНИ, ЩО ГОЇТЬ: СТЯГАЄ ГЕМОРОЇДИ

Екслюзивна лікувальна субстанція, як перевірено, стягає гемороїди й направляє ушкоджені клітини.

Славетний інститут для дослідів винайшов єдину в своєму роді субстанцію, що стягає гемороїди безболісно. Вона усуває сверб і прикрість до мінут і приспішає лікування ушкодженої, запаленої тканини.

В кожному випадку, коли уступав біль, стягалося також ушкоджене місце.

Найважніше з усього те, що наслідки були такі досконалі, що ця поправа тривала багато місяців.

Цього доконано новою лікувальною субстанцією (Bio-Дуне), яка швидко помагає гоїти ушкоджені клітини.

Тепер Bio-Дуне можна мати як масть і в формі під назвою Preparation H. Питайте за ним в дрогсторах. Будете задоволені, або звернуть вам гроші.

Канада потребує етнічних архівів

Д-р И. М. Кіршбаум
президент Федерації етнічної преси Канади

(К.С.) — Було б трудно знайти шкільну клясу в Канаді, а в міських околицях неможливо, в якій не були би діти майже кожної країни у світі. У школі вчать їх про декілька країн, а про всіх інші не говорять майже нічого. Наших молодих людей не заохочується пізнати численні культури своїх співклясників. Гірше того, вони ніколи не зможуть оцінити важливости всіх національних цивілізацій для нашої канадської спадщини.

Численні етнічні групи працювали і працюють спільно при витворенні цієї нації. Освоєння Заходу, розвиток гірничої промисловости, паперова індустрія і буйний розвиток другорядних індустрій цього століття не могли би були мати місця, якби не вклад праці мільйонів імігрантів і їх дітей, головним чином з континентальної Европи. І як воно не дивно, — наші англійські і французькі автори рідко коли згадують про ті численні культури в новому світі.

Коли прем'єр міністром був Вілфрід Льоріє, він порівнював Канаду до славного катедрального храму, в якому "мармур лишиться мармуром, ґраніт ґранітом, а дуб дубом." У роках, що їх ми з трудом пережили в міжчасі, в найкращих випадках чули ми про "канадську мозаїку" і "райдужний нарід", а в найгіршому про "квітник". Вкінці, "єдність в різнородності" є ясним і зрозумілим кличем, який дає напрям нашому призначенню. А все таки канадська література дає мало переконання, що ті окреслення є щось інше, ніж гарні фрази.

За 101 років від часу конфедерації Канада прийняла понад дев'ять і пів мільйона імігрантів. Одначе, коли комісія сторіччя прийняла думку автора цих рядків про те, щоб в році сторіччя видати серію історичних книжок про різні етнічні групи в Канаді, — то автори замовлені до участи у тому проєкті, виявили, що матеріял в архівах, на основі якою вони мали би оперти свої досліди є або в малій кількості, або його зовсім немає. Національний архів не зберігає, або не може зберігати, — з різних причин — часописів, альманахів і книжок, які відносяться до поселення, інтеграції і вкладу праці всіх канадців. Очевидно, довгий час було природною намаганням задержати Канаду британською, а також давніша іміграція (до 1950 р.) була обмежена до фармерів, гірників і фабричних робітників, які не привозили з собою багато матеріялу, цікавого для архіву. Але, майже всі етнічні групи давно вже розвинулися у сильні громади, багаті на культурний актив. То виявилося в році сторіччя й записане воно в численних книжках виданих комісією сторіччя, федерацією етнічної преси Канади та поодинокими авторами, — членами Асоціяції етнічної преси Канади.

Всі автори мали трудноші у збиранні матеріялів для основного досліду. Не були для того підготовані й етнічні групи, бо тільки деякі з них мали організовані офіційні архіви у своїх організаціях, парафіях, чи культурних установах. Часто найкращим джерелом для вишукання матеріялів були письменники поодинокі люди, які більше випадково ніж з заміром зберігали газети, журнали, книжки і протоколи зібрань, або зберегли їх тому, що особисто були заанґажовані. Трудна, піонерська праця чекала кожного автора, заки він міг навіть розпочати писати книжку якоїнебудь вартости.

Книжки, публіковані тепер, вияснюють аж надто добре, що існує багато дечого що повинно бути збережене. Коли Національний архів має бути справді "національним", його діяльність мусить бути розширена у минуле і теперішне приблизно одної третої частини населення. Дискусійною справою є, чи для того проєкту повинна бути присвячена одна секція архіву, чи повинен бути створений осібний Етнічний архів. Одно є певне, — ми повинні діяти заки буде запізно. Багато цінних записок пропаде з відмиранням старшої ґенерації, або перших поселенців. Правдива історія Канади не може оминути ролі етнічних груп в минулих сто роках, а без відповідних архівних джерел, справа виглядає неможливою.

Ще з іншої причини треба збирати наші давні матеріяли. Кілька років тому американські університети почали організувати етнічні архіви. Віддані робітники мають успіхи не тільки у своїх власних країнах але й у Канаді, де багато інтересних предметів уже для нас пропало.

Варто завважити, що американський Конгрес розважає оправу видання закону про установлення етнічних студій. Якщо закон перейде, — він дасть уповноваження комісіонерові освіти ЗДА давати підмогу "публічним і приватним не прибутковим освітнім установам і організаціям" організувати і вести осередки студій етнічної спадщини. Кожний осередок буде досліджувати поодинокі культури, або реґіональні групи культур. Кожний осередок буде використовувати відповідні дослідні можливості і спеціяльні відомості про етнічні групи і збирати поточні матеріяли відносно історії і культури тієї групи, якою займається та її вкладом до американської спадщини. Осередки будуть теж роздільчими пунктами тих матеріялів для шкіл в цілій країні й будуть вишколювати вчителів, як користуватися тими матеріялами.

Зголошуючи проєкт закону, член Конґресу Ц. Пуцінський сказав, що Америка є багато-етнічною суспільністю, що численні її етнічні групи, особливо їх молоді люди, розвинули у себе почуття меншевартости і що більше зрозуміння власного вкладу у спадщину і вкладу співгромадянина причиниться до виховання більш гармонійного і патріотичного населення.

Популярний образ Америки, як "перетоплюючого кітла", виглядає дещо інакше. Ми повинні вчитися з досвіду нашого сусіда і зберегти всі матеріяли, що відносяться до історії нашого поселення.

Длятого ми повинні передавати давні книжки, часописи, летючки та всякі друки до наших музеїв, архівів та збірок, що їх мають чи наші організації, чи навіть приватні особи. Бо в той спосіб забезпечимо потрібні матеріяли для писання історії нашого поселення та нашого вкладу в розбудову нашої нової батьківщини — Канади.

—o—

• **У південно-західних стейтах ЗДА появилася хвороба кукурудзи, яка загрожує знищенням половини цьогорічного збору кукурудзи. Побоюються, що зараза знищить бл. 2.3 мільярда бушлів кукурудзи. При нинішній ціні, це буде втрата 2.5 мільярда долярів для фармерів, що вирощують кукурудзу.**

На широких степах зеленої Алберти випасаються стада расової худоби.
Photo: Alberta Government — Dep't. of Industry & Tourism

ЗМІНА АДРЕСИ

10 ЦЕНТІВ

Коли змінюєте місце свого перебування, виповніть цю картку, витніть та негайно перешліть на адресу Адміністрації "У.В.":

UKRAINIAN NEWS, 10967 - 97 St., Edmonton 17, Alta

Ім'я і
стара адреса: ....
....

Ім'я і
нова адреса: ....
....

(Адресу писати по-англійськи)

Батьківський Комітет
при Осередку Спілки Української Молоді
ім. полк. І. Богуна в Едмонтоні

сердечно запрошує
всі молодечі та громадські організації та все українське громадянство Едмонтону й околиці на

Бенкет–карнавал СУМ

що відбудеться в **суботу, 12 вересня 1970 р.**
в авдиторії св. Івана — 10611 - 110 авеню
Карнавал вшанують своєю приявністю
оба ВПреосвящ. Владики
та Представники Албертського уряду.
Акту коронації королеви довершить Албертський міністер молоді Дост. Гордон Тейлор.

Програма: 6:30 — коктейл 9:00 — коронація
7:30 — бенкет 10:00 — танець
12:00 — розграш нагород

Батьківський Комітет при Осередку СУМ в Едмонтоні.